

KÁLVINISTA VILÁG

SZERKESZTI: DR. TAVASZY SÁNDOR

TARTALOM

Dr. Tavaszy Sándor: Marx Károly. — KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK. Tavaszy S.: Vallás és világnézet. — IGY SZÓL AZ ÚR. Ember vetése — Isten vetése. — MULT ÉS JELEN. T. S.: A marxizmus, mint világnézet. Finta Gerő: Középiskoláink ifjúságának képe. — Nagy József: A 100 éves Gustav Adolf Egyesület. — SZOCIÁLIS KÉRDÉS. Jegyzetek egy előadáshoz. — A budapesti Ref. Theologiai Akadémia tanári karának tiltakozása. — KÉZ A KÉZBEN. — IRODALOM ÉS MŰVÉSZET. — KRÓNKA.

Megjelent!

Megjelent!

VALLÁSOS MŰDALOK

művészi jellegű gyűjteményének első sorozata.

Tartalmaz: tizenegy egyházi éneket, szóló és duettre, mindenik énekhez zongorakiséret is van adva, mely harmoniumon vagy orgonán is lejátszható.

Ára portómentes küldéssel: 60 lei.

Megrendelhető az IFJU ERDÉLY kiadóhivatalában, Kolozsvár, Református Theologia.

Konfirmációs emléklapok

Művészies kivitelben, az Utolsó vacsora

:: és Kálvin János képeivel díszítve. ::

Darabja 4 lei.

Megrendelhető az IFJU ERDÉLY kiadóhivatalában, Kolozsvár, Református Theologia.

Teljesen új állapotban levő Tóthfalusi féle

KÉPES SZENT BIBLIA

eladó. Cím: Özv. Falka Károlyné, ref. lelkész neje.

TURDA, STRADA GH. BARIȚIU NR. 72.

KÁLVINISTA VILÁG

SZERKESZTI: Dr. TAVASZY SÁNDOR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: CLUJ-KOLOZSVÁR, CALEA VICTORIEI 38. SZÁM.

Kéziratok, előfizetési díjak ide küldendők. — Előfizetési díja félévre 50 Lei, egész évre 100 Lei.

VII. ÉVFOLYAM

1933. MÁRCIUS 31.

3. SZÁM

Marx Károly

haladlnak ötvenedik évfordulóját ünneplik világszerte a különböző szociálista szervezetek. A marxizmus dicsőítésétől hangos különösképpen Oroszország, ahol a marxizmus diadalát ülik.

Hangos lenne ma Németország is, ha Hitler el nem vette volna a kedvét tőle. De nemcsak a szociálista és kommunista szakszervezetek és pártok, de a polgári gondolkozásu világ is érdemesnek tartja róla megemlékezni. És mi sem felejthetünk el valamit, ami a Marx nevének tisztességét szerez. Nem felejthetjük el, hogy abban a korban, amikor ugyan a „haladás“ ideájától volt mámoros a világ, de amikor a társadalmi osztályok csak önmagukkal voltak elfoglalva, Marx Károly volt az, aki a legerélyesebben és a legsürgetőbben irányította rá a figyelmet a „szociális kérdésre“.

És a másik, amit nem szabad Marxnak elfelejtenünk az, hogy nem elég a világot csak megismerni és különösképpen értelmezni, hanem meg is kell változtatni; vagy a történetet nem elég csak megismerni, a történetet csinálni is kell.

És mindez azért fontos ma, mert soha a történet folyamán annyi tervet, annyi helyzet-tanulmányt nem készítettek, annyi elméleti becsült konferenciát nem tartottak, mint épen ma. Ma bele kell kútnunk a világ fülébe, hogy legyen már elég a nagy leszerelési és a még nagyobb felszerelési tervekből, inkább kis és nagy tettekkel kísérjük meg a világot megváltoztatni, kísérjük meg a történetet alakítani, de többé ne emberi projektumok szerint, hanem ama örök terv szerint, amelyet a Krisztus terjesztett elibénk s amelynek alaptörvénye: a teljességre vivő szeretet és módszere: az engedelmesség. Így eljutunk Marxtól Krisztushoz, bár nem egyenes vonalban, hanem a Lélek lendítő erejével, Marxon túllendülve, oda, ahol nincs „szociális kérdés“, de van igazi testvéri „szociális élet“. Csak Krisztusban válik minden kérdés feleletté és minden felelet életté, igazi életté, teljes és győzelmes életté. Aki Marxnál marad, csak a kérdéseinél marad, kérdései pedig előbb utóbb kételyekké válnak és kétségbeesésbe ejtenek. A

világot pedig kételyekkel megváltoztatni nem lehet és kétségbeesett lélekkel a történetet mássá tenni soha sem fogja senki. A kételyeket elvenni csak Krisztus tudja, a kétségbeeséstől csak Krisztus tud megszabadítani, mert Ő az ura a világnak is és a történetnek is!
Ts.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK

Vallás és világnézet.

1. Ezzel a címmel jelent meg lapunk utolsó számában Csiszár Lajos érdekes és jellegzetes felfogású cikke. Amint előre jeleztük, a cikknek elvi részével nem azonosítjuk magunkat; és most az a kötelességünk, hogy olvasóink előtt elmondjuk kritikai felfogásainkat.

A cikk első fele a Szentföld jellemzését adja, élénk személyes tapasztalatok alapján, meleg egyéni impressziók hangulatában. A cikk második fele azonban olyan elvi megállapításokat végez, amelyekre mi már nem üthetjük reá hitelesítő pecsétünket. Egyenesen a már letűnt 19. század általános humánizmusa nyilatkozik meg ítéleteiben és követelményeiben. A múlt század megalkuvó, általános frázéológiában élő, elvizenyősödött retorikus keresztyénységén azonban mégis túl van az a gondolkozás, amely elvi fejtegetéseiben vagy legalább is intencióiban megnyilatkozik.

A Csiszár Lajos cikkével azért is szükségesnek tartjuk alaposan foglalkozni, mert végre előttünk van egy írás, amely a mi magyar református intelligenciánk átlagának a gondolkodását fejezi ki őszintén és egyenesen. Sok főgondnok, gondnok, pátronus és presbiter, de itt-ott még sok esperes és lelkész is a saját világnézetét és gondolkozásmódját ismerheti fel ezekben a fejtegetésekben.

1. A Csiszár Lajos világnézetének végső alapelvét a következő megállapításában találhatjuk fel: „Az emberiség nevelődik. A szeretet, a humánizmus, hiszem, hogy át fogja alakítani idővel a gyűlöletet, irigységet, mintahogy az ember fejlődése rendjén átalakította a kopoltyut mandulává, megszüntette a vakbél sze-

repét, átalakította fogait, melyek sokezer esztendővel ezelőtt olyanok voltak elől is, mint a szénarágó állatoké.“ — Ez a megállapítás tehát azt tartalmazza, hogy a szeretet és az emberiség, mint valami természetes emberi tulajdonságok úgy viszik előbbre a fejlődés útján az embert, mint a külső természeti tényezők a biológiai fejlődését.

Ezt az álláspontot tudományosan sem valljuk, mert bár az ember természeti és szellemi létében orgánikus egységet alkot, azonban, amint ezek egyikét sem lehet a másiktól levezetni, úgy nem lehet a testi-természeti és szellemi életben ugyanazt a törvényszerűséget megállapítani. A test és lélek, a természet és a szellem ugyanazon orgánikus egységen belül, bár egymástól nem függetlenek, természetükben merőn önállóak. De nem valljuk a fejlődés elvét sem, abban értelemben, hogy folytonos tökéletesedést jelentene. Az ember a technikájában fejlődik. Fejlődik a kéz technikája, az érintkezési technikája, a társadalmi életberendezés, az állam-háztartás, az ipari, gazdasági élet, az egész szociális élet technikája, de az ember, az emberiség és az emberi történet minősége ugyanaz. Megszüntette a rabszolgaságot és az inkvizíciót, mint intézményt, de vajjon a rabszolgaság és az inkvizíció módosított formában nem áll-e fenn ma is a rend és a törvényesség formáiban, talán még rettentesebb mértékben? Az ember gonoszága ma nem durva, hanem kifinomult formában él tovább. Mi nem hiszünk az emberben. Nem hiszünk az ember haladó, tökéletesedő és fejlődő képességében. A szeretet és az emberiség — ellenmondásnak látszik — de nem emberi tulajdonságok. Csak az az új mag, az a nemes oltóág: Krisztus vihet új, haladó, fejlődő életet az emberiség életébe, de semmiféle emberi akarat, a saját kezdeményezéséből önmagát megújítani, minőségében mássá tenni nem tudja. Örök igazság az, amit a mi református hitvallásunk tanít: az ember természeténél fogva hajlandó gyűlölni Istenet és embertársát. Mi csak Istenben hiszünk. Ha az emberre nézünk, lemondás vesz erőt rajtunk, ha Istenre nézünk, bizalommal telik el az életünk. Ha az emberre nézünk, merő pesszimisták vagyunk, ha az Istenre nézünk, optimizmussal telik meg a szívünk. És ez nem valami hangulati, vagy a korszak szelleméből következő állásfoglalás. A református keresztyén ember mindig így nézte önmagát és világát.

3. Cikkíró hajlandó a francia forradalomtól kitermelt eszméket, egyes nagy önfeláldozó és forradalmi lelkű férfiakat egy sorba állítani Krisztussal. Ez ismét a múlt század humanizmusából és liberálizmusából következik.

Mi azt valljuk, hogy az emberiség legnagyobb alakjai, akik a legtöbb emberiség-

gel és a legnagyobb jóindulattal, a leglángolóbb lelkesedéssel is voltak telítve, nem állíthatók Krisztussal *egy sorba*. Azok között és Krisztus között olyan nagy minőségi különbség van, mint a Krisztus szentsége és a legnagyobb és legkifogástalanabb szentek szentsége között. A legnagyobb emberi eszmék is magukban hordják az elmúlásnak és a romlásnak a csiráit.

4. Kifogásolnunk kell a cikknek a Szentírás kiegészítésére vonatkozó részletét is: „A Bibliát kellene ezért folytatólag írni. A reformációt, az emberiség által átaludt 18. századot, a nagy francia forradalom emberi jogaira vonatkozó deklaráció pontjait venném a Bibliába új fejezetként. Felvenni való volna továbbá az Északamerikai Egyesült Államok fundamentális törvénye, melyeket Franklin Benjámín fogadtatott el az összes államokkal és a Lincoln Abraham törvénye a rabszolgaság eltörléséről. Felvenném a Wilson 14 pontját, mely ugyancsak az egész emberiség sorsának irányítására volt szánva és éppen ezért épenúgy isteni eredetűnek kell deklarálni, mint a francia forradalom és Lincoln törvényeit.“

A Szentírásra vonatkozó eme felfogást elutasítjuk, mert mi a Szentírást nem pusztán emberi eredetű műnek, hanem a Szentlélek ihletéséből eredő emberi műnek valljuk. A Szentírás a mi egyedüli mértékünk, amely magában úgy, amint van teljes és tökéletes, tehát a Szentírás lezárt, mert a Szentírás páratlan. A Szentírásnak az a csodálatos tulajdonsága, hogy annak egyes könyvein keresztül Isten tulajdon szava szól az emberhez, és pedig szól, mint minden időben jelenvaló, tehát örökérvényű személyes üzenet. A Szentírás örök kanon, azaz a hit és cselekedet egyedüli mértéke. Mindazok az emberi nyilatkozatok, amelyeket cikkíró emleget, mind elmuló, elavuló emberi beszédek, amelyek előbb-utóbb leperregnek az élet fájáról és aláhullanak abba a nagy temetőbe, amelyet történetnek nevezünk. De nincs is szükség arra, hogy a Szentírás kiegészítettessék, mert az önmagában a Szentlélek által mindenkor, minden nemzet, minden faj és minden közösség számára közveítí Istennek akaratát. A Szentírás ihletett területén tud találkozni az Isten és az ember és ebben a találkozásban megismeri az ember, hogy neki nem az a főbaja, hogy ilyen, meg olyan válságok között hanykolódik, hanem az a főbaja, hogy bűne következtében állandó válságban él. Az ember válságát ember megoldani nem tudja, de meg tudja oldani Isten, de csakis az Isten.

5. Testvéri szeretettel ajánljuk ezeket a kritikai kifogásokat cikkíró és vele gondolkozó olvasóinknak.

T. S.

Ember vetése — Isten vetése.

„Ne tévelyegjétek, Isten nem csúfoltatik meg; mert amit vet az ember, azt aratandja is. Mert aki vet az ő testének, a testből arat veszedelmet; aki pedig vet a léleknek, a lélekből arat örök életet.“

Pál lev. a Gal. 5:7-8.

A feldobott kő visszaesik a földre, a tűz éget, a kiöntött víz szélfoly... Vaskövetkezetesség van ennek a világnak törvényeiben. Anynyira szigorú és változhatatlan törvények, hogy az ember hajlandó még Isten uralmát is kétségbe vonni fölöttük. A hitetlen ember ezért mondja, hogy nincs Isten, hanem a Természet uralkodik. És a hívő léleknek is ezért küzdelmes az olyan tény elfogadása, mint pl. a tengeren járás, mert ezáltal meg kell tagadnia a természeti törvények vaskövetkezetességét.

Aki parázusra lép, megégeti a lábát... Milyen jól tudjuk ezt s mennyire vigyázunk rá, hogy ne lépünk parázusra! De mondjátok meg: miért nem tartjuk éppen így szem előtt azt a másikat s ugyanilyen vaskövetkezetességű törvényt, hogy amit vet az ember, azt aratja is?! Pedig mindnyájan tudjuk, hogy ha búzát vetünk, abból soha más nem lesz, mint búza.

Mi az a vetés a mi életünkben? Minden szavunk, tettünk s ezek eredője: egész életünk csupa vetés. Mi lesz az életed aratása egyszer? Mert lesz, okvetlen és elkerülhetetlenül lesz. Tudják-e ezt az emberek, akik annyira a testnek élnek? Vagy van értelme az olyan vetésnek, amely nem az aratásért történik? Ki az a balga gazda, aki elveit a magot és soha többet nem gondol vele, nem vár belőle aratást? Mérhogy így vetjük el életünk napjait? Mit akarunk, mit akarunk az életünkkel? Örökéletünkkel? Örökéletet? Azt nem lehet testből aratni? A testi életnek is van vaskövetkezetességű aratása, de az nem élet, az éppen a halál. A testnek való élés csak gyermekeinknek ad életet, nekünk mást nem tud adni az elkerülhetetlen halálnál. Életet, haláltól mentes életet csak a léleknek — vetés hozhat.

Mit vetünk mi a léleknek? Ne beszéljünk most azokról, akik csak a testnek élnek s minden tettük, minden vetésük e körül forog. Ezeknek nem is kell az örökélet, nem éreznek (legalább így mutatják) vágyat iránta, vagy lemondtak róla, elérhetetlennek tartják. De mit vetünk a léleknek mi, Krisztusban reménykedő, hívő, örökéletre lemondani nem tudó keresztények? Megdőbbentő, hogy mennyire a testnek élünk mi is! Erőnkéből, időnkéből a léleknek csak morzsák jutnak. Tudjuk, hogy a testi dolgainkat is Isten szolgálatába kell állítanunk, hogy Istent testünkkel is dicsőítenünk kell s

akkor az evés is lehet léleknek — vetés, — de kérдем, hányszor áll ott ez a tudat evésünk mögött? Hányszor élünk csak az életnek, hányszor vetünk céltalanul csak a vetés kedvéért? Lehet-e ennek más az aratása, mint veszedelem és kárhozat? Itt Isten igazságosztásáról van szó és ha a természeti törvény nem csúfoltatik meg, mennyivel inkább nem csúfoltathatik meg Isten? Keményen és megfelelőbbézetlenül hangzik a parancs: Ne tévelyegjétek.

Szabó Dezső egyik novellájában megdőbbentően állítja elénk a vergődő embert, akinek „kell a kereszt.” Nincs más út, nincs más menedék, mint a kereszt. Hát ez az a vergődés, ez az az uttalanság: a mi rettentő életvetésünk. A kárhozat vetése. S amit vetünk, azt aratjuk. Ennél a vastörvénynél csak az Úristen nagyobb. De Ő nagyobb! Aki vízbe lép, elmerül. De Krisztus járt a vizeken és Péter is járt, amíg benne hitt. A természeti törvénynél csak ez nagyobb: a csoda. Isten vetése.

Ez a csoda — a Krisztus keresztje. Az egyetlen lehetséges, de a törvénnyel szemben. Isten nem csúfoltathatik meg. De megcsúfoltatott egyszer — a keresztien! Egyszer, hogy nekünk utat nyisson vissza magához. Egyszer és soha többé! Ez az Ő vetése — a mi örökéletünkre.

(Aninósa, 1932. X. 8.)

H. J.

A Magyar Protestáns Irodalmi Társaság és az Országos Bethlen Gábor Szövetség nagy ünnepséget rendezett Győrben és Pápán február hó 19-én. Három püspök vett részt az ünnepségeken, Antal Géza és Ravasz László református és Kapy Béla evangélikus püspök. Antal Géza bevezető előadásában a reménykedésről beszélt, majd Ravasz László a materializmus filozófiát irányát támadta, mely szerinte „lángelméjű állatok bölcsészete”. A beteg kapitalizmus vagy nem tudja, vagy nem akarja meggyógyítani magát. Új kollektívizmus sötét árnyéka fenyeget, melyről már csak azt nem tudjuk, hogy zászlója vörös, fehér-e, zöld-e vagy valamilyen más szín. Csak Jézus, mint egy győzelmes, óriás kőszikla áll a viharban, Jézus a legnagyobb kollektívum, felette áll az államformának.

Vasárnap délután a püspökök Pápára mentek át, ahol Kapy Béla mondott megnyitó beszédet és a sajátos magyar kultúra szükségességét hirdette. Ravasz László: „Megátkozott a boldog éhség” címmel tartott beszédet. Az éhség mint egy kozmikus forgatag hajt minket előre, egyszerre minden eladóvá válik, — mondotta — ez a megátkozott éhség. De van egy megáldott éhség is: a lélek éhsége az igazságra, Krisztusra.

Zsinatunk törvénykezési bizottsága folyó évi március 9-én Sulyok István királyhágómelléki ref. püspök elnöke alatt ülést tartott. A gyűlés tárgya a kiküldött szűkebb bizottság által elkészített egyházfegyelmi javaslat volt. Miután a bizottság leszögezte, hogy az egyházfegyelme kérdésének rendezése egyházi életünknek eminens érdeke és így a zsinatnak is soronkívüli tárgyszorozata kell hogy legyen, az egyházfegyelmi rendtartás javaslatának törvényre való jutása, — kiadta azt a törvénykezési bizottság előadójának.

A KIE-Szövetség és a budapesti KIE turista szállókban napi szállásdíj 50 fillér. Igénylés előre bejelentendő egy levelező-lapon a KIE-Szövetség-nél. Budapest, VII., Horánszky-u. 26.

A marxizmus, mint világnézet.

1. Mindenkinek meg van a maga külön kis világa, amelyben él, de mindenki tudatában van annak, hogy a világ nagyobb mint az a családi kör, vagy mint az ő élethivatásul szolgáló műhely, vagy hivatal, de nagyobb, mint az a város, vagy ország, amelyben illetékes, és nagyobb, mint az a földrész, amelyhez tartozik, sőt, a világ nagyobb, mint maga az egész Föld, ez a nyomorult kis golyó. Minden gondolkozni szerető ember belsőleg kényszerítve érzi magát, hogy valami képzetet alkosson magának arról a nagy Egészről, amelyet Világnak neveznek. Az életnek minden kérdése összefüggésben áll azzal a nagy valósággal, amelyet, mint Egészet, Világnak nevezünk. Ha egyszer valaki elkezd kérdezni, a kérdések belső hajtó-erejénél fogva nem tud megállni addig, amíg valamilyen feleletet nem kap arra a nagy kérdésre: Mi is hát maga a Világ; hol van a Világ eredete; hogyan van felépítve, micsoda törvényszerűség szerint; és mi a célja és értelme a Világ-Egésznek? Aki ezekre a nagy kérdésekre önmagának valamilyen feleletet adott, annak már van valamilyen nézete a Világ-Egészről, az pedig, aki a feleleteit meg is tudja indokolni, annak meg van a saját világnézete. A mi korunk abban különbözik a régebbi koroktól, hogy energikus küzdelmet folytat a világnézetért. Amint szélesbült az ember látóköre, úgy vált mind szorongatóbbá annak a szüksége, hogy biztosan kiépített világnézethez jusson.

A Világ azonban, mint Egész, nem tapasztalati adottság. Tapasztalunk egyes jelenségeket, egyes dolgokat, de nem tapasztaljuk, tapasztalatilag nem tudjuk elérni a Világot, mint Egészet. Ez a filozófiának a dolga és a feladata. A filozófia az a tudomány tehát, amely a gondolkodás útján ernyedetlen küzdelmet folytat azért, hogy a Világ-Egészről tudományosan indokolható képet alkossan.

A világnézet azonban nem valami elméleti érdek, hanem nagy gyakorlati érdek. A világnézet az a szellemi otthon, ahova, mint biztos várba megvonom magamat, azokkal a nagy támadásokkal szemben, amelyek az én életem legdrágább javait akarják megsemmisíteni. Aki tehát becsülni tudja az igazságot, a jószágot és mindazt, ami széppé teheti ezt a csunya életet, az szükségét érzi annak, hogy világnézethez jusson, ahol meg tudja védeni a világ szennyétől azt, amit ő szépnek ismer.

2. Minden nagy mozgalom, épen ezeknél az

okoknál fogva, szükségét érzi annak, hogy kiépítse a saját világnézetét, azért, hogy tanításait és cselekvéseit alaposan és gyökerében igazolni és védeni tudja.

Azoknak a nagy mozgalmaknak, amelyeket szocializmus, kommunizmus és bolsevizmus név alatt ismerünk, szintén meg van a maguk világnézete. Ezeket a mozgalmakat akkor ismerjük igazán és mélyen, ha ismerjük a fundamentumukat képező világnézetüket. Ezeknek a nagy szocialis mozgalmaknak a világnézetét elsősorban Marx Károly () német közgazdasági tudományokkal foglalkozó tudós építette ki, de hozzájárultak ennek a világnézetnek az építéséhez mindazok a szocialista tudósok, akik az ő nyomdokaikban jártak és járnak. A szocializmus, a kommunizmus és a bolsevizmus világnézetét a Marx nevével marxizmusnak nevezik. Az a feladatunk, hogy megismerkedjünk ennek a világnézetnek a nagy körvonalával, hogy a gyökerében ismerjük meg azt a nagy különbséget, amely ezek között a mozgalmak és a keresztyénség között fennáll.

Mint református keresztyének, a kérdést nem nézhetjük valami pártpolitikai dőláspontról, hanem igyekezünk azt teljes tárgyilagossággal ismerni és itélni meg, hogy így tisztábban tudjuk meglátni azt a nagyobb és alaposabb igazságot, amelyet a magunkénak vallunk.

3. A marxizmus a világmagyarázatában az emberi társadalom és a történet tanulmányozásából indul ki. Kutatja azokat a tényezőket, erőket, azokat a szükségleteket, amelyek a történetet mozgatják és amelyek az emberi társadalmat befolyásolják. Az az elve, hogy, ha ismerjük az emberi társadalom utolsó motívumait, ezekből következtethetünk arra, hogy mi maga az igazi valóság, milyen az a nagy Egész, amit mi Világnak nevezünk és mi az értelme és célja a világnak.

Marx a társadalomról azt vallja, hogy az nem szilárd kristály, „hanem átváltozásra képes és mindig az átváltozás folyamatában lévő szervezet”. Nem az a törvény a fontos, amely akkor uralkodik a társadalmi jelenségeken, amikor azok már teljesen kifejlettek, kész alakot öltöttek, amikor azok egy bizonyos időszakban jelentkeznek és megfigyelhetők, hanem a jelenségek változásának, fejlődésének a törvénye fontos. És úgy találja, hogy ezek a törvények az emberek akaratától, tudatától és szándékától, egy szóval az emberek szellemiségétől teljesen függetlenek, de viszont azok felett uralkodnak, amennyiben ezek mint természeti törvények szabják meg az emberek akaratát, öntudatát és szándékát. A marxizmus az emberiség történetében nem lát egyebet, mint az ember természetes ösztöni életének fenntartásáért folytatott küzdelmet. Hogy az emberiség életét a maga igazi valóságában lássuk, le kell hámozni ról minden, amit szellemi-ideális alkotásnak nevezünk és ami visszamarad: az

éhség és a szerelem, vagy egyszóval a pusztaság lét- és fajfenntartás az, ami való igaznak és igazi valónak nevezhető.

Az emberiségnek ezt a pusztaság létfenntartásért folytatott küzdelmét a gazdasági rend határozza meg, a gazdasági rendet pedig a hatalmi törekvések befolyásolják. Az emberi társadalomban, kezdettől fogva különböző osztályok állottak egymással szemben, amelyek mindenike arra igyekezett, hogy rettenetes harcok árán a hatalmat a kezébe kerítse s ezáltal a gazdasági erőforrásokat a saját osztálya számára biztosítsa. Ezért az emberiség életében mindenha voltak kizsákmányolók és kizsákmányoltak.

Felvethetjük azt a kérdést, hogy vajjon tényleg az emberiség története kimerül a hatalomért és a gazdasági előnyökért folytatott harcban? — A marxizmus elismeri, mert el kell ismernie, hogy a mindenkori gazdasági viszonyokon és az osztályharcokon túl vannak szellemi küzdelmek is, amelyek szellemi értékekkel, lelki javakkal akarták az emberiséget megajándékozni. Vannak vallások, van tudomány, van erkölcsiség, van jogi rend, azonban mindezeket az emberiség nem a saját kezdeményezéséből hozta létre, hanem mindezek csak következményei a mindenkori gazdasági viszonyoknak. „Nem az ember öntudata határozza meg az ő létét, hanem a társadalmi-gazdasági lét határozza meg az ember öntudatát. A gazdasági alapok megváltozásával együtt változik meg lassabban vagy gyorsabban mindaz, ami ezekre az alapokra van felépítve” — mondja Marx. Az emberiségnek tehát az egyes korszakokban olyan a vallása, a tudományossága, az erkölcsisége és a jogi élete, rendje, amilyen az illető korszak gazdasági élete és amilyenek a gazdasági viszonyai. Ez azt jelenti, hogy két minket nagyon közelről érintő példára hivatkozom, hogy a keresztyénség és a protestánsizmus is a saját koruk gazdasági és társadalmi viszonyai-ból következnek, tehát önmagukban nincs sajátos és önálló tartalmuk. Tehát a társadalmi élet egészét képező valóság vonatkozások és viszonyok egésze. Ezek között a viszonyok között pedig a legelemibbek és a legalapvetőbbek: a mindenkori gazdasági viszonyok, amelyek meghatározzák a különböző tudatformákat: a vallásos, erkölcsi, tudományos, művészi, jogi és politikai ideológiákat. Az emberi társadalom történetének ezt a felfogását nevezik a történet materiálistá, vagy anyagelvi magyarázatának. Ezt a magyarázati módot épen történelmi materiálistizmusnak.

4. A marxizmus a történetnek ezt a magyarázatát alkalmazza az egész valóságra és világra, amennyiben az egész valóságot kauzális-mechánisztikus természetűnek veszi, amelyben tehát az ideális céloknak és célkitűzéseknek nincs helyük. A világ egy nagy rettenetes és szörnyű gépezet, amely előre meghatározott és kéréltelhe-

tellen törvények hatalma alatt áll, tehát úgy meg van határozva, hogy ennek sodró ereje, hatalmas iránya pehelyként sodor tova minden gondolatot, minden erkölcsi törvényt, minden vallásos erőt, illetőleg ezeket mind önmagától teszi függővé és a saját képe szerint formálja. A természeti törvények mögött egy sötét, végzetes és vak akarat uralkodik, amelynek ki van szolgáltatva minden, tehát ebben a világnézetben az emberek, az emberi lelkek dolgokká válnak. A világegészeiben nincs szabadság, vagy legalább is a szabadság nem egyéb, mint megértett szükségszerűség.

A marxizmus világnézetében az embernek, mint egyéniségnek és mint erkölcsi személyiségnek nincs helye, mert nincs jelentősége. Nemcsak azért, mert a nagy világ egész mechanizmusában, mint az atom, úgy vész el, hanem azért is, mert az egyes embernek önmagában nincs is existenciája, hanem csak annyiban, amennyiben beletartozik valamely társadalmi osztályba. Az ember, mint ember az ő természeti-társadalmi meghatározottságában csak mint osztálytudattal bíró ember jöhet számításba. Ez pedig azt jelenti, hogy az ember az ő lényegét az osztályharcban éli ki. Abban az osztályharcban, amely a pusztaság létfenntartásért folyik a különböző társadalmi osztályok között. Ez a harc pedig sötét és kegyetlen harc, amelyben kíméletről és szeretetről, vagy más érzelmekről nincs szó, sőt a marxizmus legújabb megfogalmazása szerint az ember előtt egyenesen az a feladat áll, hogy minden érzelmi momentumot kizárjon az osztályharc győzelme érdekében.

A marxizmus azzal, hogy a világot és az életet az ösztönös létfenntartásból származó sötét, kegyetlen és megfoghatatlan szükségéért folytatott harcra építi fel, ezekben a pusztaság természeti tényekben keresi az alapokat és azzal, hogy egyedül ezeknek a tényeknek tulajdonít reáitást: ki is szolgáltatja a világot és az életet a legborzasztóbb végzetnek és felidézi a mindenki ellen. T. S.

A német kommunista szakszervezet 175 német gyermeket küld ki Oroszországba 2 hónapi tartózkodásra, hogy alkalmuk legyen az ottani viszonyokkal megismerkedni. Mikor a kommunizmus a gyermekek lelkét akarja átformálni céljainak az elérésére, vajjon a hivatalos keresztyén egyházak, különösen mi reformátusok, tesszünk-e vagy legalább gondolunk-e valamelyes ellenakció megindítására? Mi nem igen látunk olyan megmozdulást, mely a kommunizmus vesztésével szemben eredményesen és öntudatosan felvenné a harcot.

Középiskoláink ifjúságának képe

— Előadás a Ref. Férfiszöv. neveléstügyi oszt.-ban, 1933. III. 20. —

Amikor arra vállalkoztam, hogy a mai erdélyi magyar középiskolai ifjúság képét megrajzoljam, akkor egy pillanatig sem gondoltam arra, hogy ezt a kérdést én egy az idő által is szűk területre korlátozott előadás keretében minden oldalról megvilágíthatom.

Ifjúságunk szemünk előtt vergődik, munkájának, boldogulhatásának nehézségeit nap-nap után vitatjuk magunk között és a gyermekeik sorsa iránt érdeklődő szülőkkel megbeszéléseket folytatunk ebbe a tárgykörbe vágó kérdésekről, a tanterv előírásainak megfelelően, intézetünk felsőbb osztályos növendékeivel is. Nevelő törekvéseinkben igen nagyértékű segítséget jelent számunkra az a munka, amelyet az egyháztól nyertünk, a theologia tanárai és hallgatói útján, a vasárnapi iskolák, bibliakörök és a különböző megbeszélések formájában.

Számtalan a panasz és számtalan a baj, amelyeket mind tehetetlenként számolunk el azon a nekünk igen értékes számlalapon, amelyet az erdélyi magyar középiskolai ifjúságról vezetünk.

Ugy érzem, nem volna célravezető itt előzetesen felsorolnom máma középiskolába járó gyermekeinknek hibáit aprólékosan, mint egy panaszlistát tárva elő. Egy ilyen nagyon is közeli szemléletben hirtelen igen vissza-tetsző körképet látnánk, amelynek egyes vonásaiban hamar ráismernénk a mindnyájunk által igen sokszor fájdalmasan szerzett tapasztalatokra. Egy távolabbi és fentebbi szemlélet sokkal tisztábban fogja mutatni a dolgok körvonalait, mint az, amelyet az imént aprólékosnak neveztem.

Azt hiszem, hogy nem kell visszariadnunk a következő megállapítástól: A mai erdélyi magyar középiskolai ifjúság óriási világerők nyomása alatt vált olyaná, mint amilyen. Ebből a megállapításból ki kell emelnem a mai és az erdélyi magyar jelzőket, mint amelyek önként kínálják a tárgynak két részben való megbeszélését.

Ma a világon mindenütt, mindenben forradalom van. A mai ifjúság forradalomban született, forradalomban él, tehát minden megnyilvánulásában forradalmi ifjúság, magában hordozza a forradalmi lelkületnek minden jellegzetes vonását. Ennek az ifjúságnak a lelkét két jellegzetes tünet mutatja: *a nyugtalanság és a bizonytalanság érzése*. Ebből a két lelkiállapotból nőnek ki ifjúságunk lelkének rossz virágai s a fogyatkozásoknak, hibáknak, mulasztásoknak e virágaiból már-már egész mezők virulnak ifjúságunk lelkében. Az ifjúságnak minden úgynevezett új bűne a forradalmi léleknek ebből a két állapotából megmagyarázható. A forradalmi állapot a kollektív léleknek lázállapota, nagy tömegek megviselt idegrendszerének láza, amelynek infektív ereje mérhetetlen, keresztül fut társadalmi osztályokon, nemzeteken, néha az egész emberiségen, mindenkit leverve a lábáról. Ebben a lázas forradalmi levegőben természetesen vált mássá az ifjúság, mint a sokat emlegetett békebeli ifjúság. De mások vagyunk mi is, az apák, sőt az élő nagyapák is, mint a boldog békés multban voltunk és voltak. Életünkben a nyugalom érzete és annak a tudata, hogy vannak bizonyos dolgok, kell hogy legyenek csaknem kézzelfogható valóságokként az emberi társadalomnak olyan erkölcsi kapcsolai, mint az emberi méltóság tudata, a becsület, tisztesség, lelkiismeretes munkával boldogulhatás, az igazság feltétlen győzelmébe vetett hit, hit abban, hogy a lelki javak feltétlenül értékesebbek, mint az anyagiak. Mind-ezeket hazugságoknak mutatja a körülöttünk iramló élet, nem hiszünk már igazságokban, sőt egész lélekkel semmiben sem hiszünk. Ez az általános hitelenség nagyban megváltoztatott bennünket. Bennünk még áomszerűen fel-feldereng a múlt jobb világ képe, gyermekeink lelkében nincs ilyen vizsgálató derengés, a biztató, jobb jövő pedig sehol sem mutatkozik.

Sorsunk balra fordult végzettszerűen s egyelőre megváltozhatatlanul. De nemcsak a miénk, egyeseké, a nemzetek és az emberiség sorsa is. Új elhelyezkedésekre készülődnek a nemzetek, hatalmas embertöme-

gek új társadalmi berendezkedéseket kívánnak, a javak termelésének és elosztásának új rendjét. S ez a sok új és más az emberi gondolkodásnak felkínálkozik percről-percre mondván, csinálj már velünk is valamit ember, vagyunk letagadhatatlanul, teremts bennünk rendet a rendtelenségben, formát a formátlanságban. A nyugalomból kilendített dolgok borzasztóan nyugtalanok, helyét nem leli semmi, hullámszik minden, mint egy mérhetetlen tenger. Mint Goethe 'meggondolatlan búvészinasa, felidézte az ember a dolgokban rejlő titkos hatalmakat, azt hive, hogy van elég ereje azokat féken tartani, s íme, most nem bír velük, s a bölcs mesterek, akiknek hatalom adatott a szellemvilágot megmozgatni és újra nyugalmi állapotba visszaparancsolni, azok egyre késnek.

Mi és gyermekeink erősen benne vagyunk ebben a felkavart, nyughatatlan világban. A bizonytalanság égető kínja gyötri a lelkeinket. Ez a folytonos forrongása a dolgoknak eszi az idegeinket. A világforradalom rabjai lettünk akarva-akaratlan minden anyagi és lelki javainkkal együtt, az rendelkezik velünk, az övé a gyermekeink, akiknek puhább lelkét kénye-kedve szerint formálja s ragadja egy most még tisztán nem látott cél felé. Ezek a gyermekek, mint a legfinomabb föld-rengést jelző készülékek, világosan mutatják ennek a forradalmi világnak még a legfinomabb hajszálkilyengéseit is. Ennek a forradalmi bizonytalanságnak rabja az ifjúság lelke, sokszor sokukban tudattalanul; ez óriási szellemi energiát emészt fel az ő lelkéből s ez nehezíti az iskola munkáját, gyöngítve a növendék figyelmét, lekötve munkaerejét. A nagy társadalmi forradalom gyermekének más kollektív lelke van, mint a nyugodt és békés korokénak. Kénytelen szenvedő részese a szülők létért való küzdelmének, a legtöbb esetben azonban passzív küzdő, de ez a küzdés részére igen nagy veszedelmekkel jár, megöli benne az akarat kezdeményező erejét, fásultta és bizalmatlanná teszi a lelkét, megrongálja élelthitét, sokszor gyermeki önzését nagyánöveli, amely önzés aztán a szülőkkel és tanítókkal szemben gyakran hihetetlenül durvává válik. Ilyen eleven és fájo kapcsok kapcsolják a mai iskolát a mai élthez, a mai tanítót a mai ifjúhoz szenvedő és szenvedtető társakul.

Ebből a szemszögből nézve a helyzetet, talán könnyebben hozzáférünk középiskolai ifjúságunk jellegesebb lelki vonásainak megértéséhez. Ez alatt a nézőpont alatt vizsgálódva, olyan bajokra akadunk, amelyek, úgy gondolom, többé-kevésbé a világ minden ifjúságánál megtalálhatók kell hogy legyenek, de különösen feltűnőek az úgynevezett legyőzött népek ifjúságánál, s még feltűnőbb azoknál a néptöredékeknél, amelyek a régi keretek közül kitépve, új országhatárok közé kerültek. Ilyen az erdélyi magyar ifjúság is s az ebből a kiszakítottágból előállott bajokról alább külön kell beszélnünk.

Két kérdéscsoport kínálkozik fel megbeszélésre: *a)* mi mutatja a forradalmiságot az ifjúság erkölcsi magaviseletében; *b)* mi mutatja a tanulásbeli elömetelében, akadályokat gördítve a sima haladás útjába.

Ami az erkölcsi magaviseletet illeti, a mai ifjúság nehezebben viseli el a fegyelem megszorító intézkedéseit, jobban mondva nehezebben tűri; ez érthető mind-abból, amit a forradalmi érzületre vonatkozólag már általánosságban mondtunk. A fegyveléssel nevelőinknek rendkívül sok baja van. Nem mondhatnám azt, hogy ezidő szerint nem lefékezhetők az ezen a téren mutatkozó igen sokszor erősen tudatos törekvések, de a helyzet erősen meggondolkoztató s a bajok sokszor egész osztályoknál jelentkeznek, gyakran az intézet egész ifjúságánál. Azok, akik neveléssel foglalkozunk, világosan látjuk, hogy az ezen a téren mutatkozó bajok más természetűek, mint amilyenek háború előtt voltak. Felvetek itt egy nagyon nehéz kérdést, t. i. azt, hogy miképpen szabadulhatna meg az erdélyi magyar középiskola az oda nem való elemektől, mert kétségtelen a dolog, hogy a fegyvelmezés terén mutatkozó nehézségeknek egy része abból származik, hogy igen

sok növendéket a szülői kényszer ereje börtönöz be a középiskolába azon elgondolással, hogy a fiú *valahogy* végezze el az alsó tagozatot, mert enélkül semmiféle pályán nem haladhat előre; intézeteinknek látszólag anyagi haszna van ebből, mert megfelelő állami segély hiányában a sok növendék biztosítja az intézet fennállhatását, de erkölcsi tekintetben óriási romboló hatása van. Külön tárgyalást igényelne ez a kérdés is egyebek mellett, olyan formában, hogy az ilyen elemeket az elemi iskola felső tagozata nevelje tovább addig, amíg az inasévekhez szükséges életkort elérik.

Az ifjúság tiszteletlen a felnőttekkel szemben, nem ismer szülői és tanítói tekintélyt, beszédben és cselekedetekben oktanulul kisebbíti az *öregebbeket*, sokszor csúfol ki tanítót, tanárt, döbbenetesen meggondolkoztatóan szülőt is. Messzevezetne ennek a kérdésnek részletesebb tárgyalása, széles társadalmi rajzot igényelne s ebben a modern családnak a helyzetét kellene ismeretnünk, hiszen a gyermek innen hoz magával mindent, fel kellene tárunk a romlásnak azokat az óriási arányait, amelyek a családon mutatkoznak, s amelyek mármár odavezettek, hogy vannak társadalmi berendezkedések, amelyek a család intézményét nem tartják szükségesnek. A felbomlott, vagy a bomlófélben lévő családok gyermekei hogyan legyenek tiszteltudók a haladóklo üsztelet idejében, miként legyenek elismerők akkor, amikor a nagyok szájából a legtöbbször a mások gyalázását hallják; miért tisztelje a tanuló tanítóját, amikor azt a szülő szájából igen sokszor lekicsinyíteni, sőt gyalázní hallja. Napilapjaink sokszor óriási károkat okoznak nekünk, nevelőknek azáltal, hogy világgá kirtölnek fegyelmi eseteket, amelyek a tanár és tanítvány, iskola és növendékek között merültek fel, szépitve a hibát a gyerek részéről, tulozva és szándékosan sötéten elítélően beállítva a nevelőket illetően; tulzó védelemben véve a növendéket, ebek harmincadjára hagyva a nevelőt. Mindig felháborodással olvastam az ilyen írásokat, s még felháborítóbban az olyanokat, amelyek szépirodalmi művekben helyzetettek el lekicsinylő és csúfolódó céllal.

A mai ifjúság hálátlan; minden ifjúság hálátlan természeténél fogva, de a mai fokozottabban az. Miért? — Amit kap, ahhoz azok, akik neki nyújtják, sokkal véresebb izzadás útján jutnak el, akár anyagi javak legyenek azok, akár szellemiek, akár szülőktől kapják is azokat, akár a nevelőktől, mint régebben. És az ifjúság tudja ezt és mégis hálátlan mindenkivel szemben. Miért? — A mai ifjúság nem tud mértéket tartani a kívánalmakban, nem tud kisigényű lenni a követelésekben. A szerénység tisztos formája, a kisigényűség kiment a divatból. Divatok irányítják az embereket, a nagyokat, a gyermek ezt hamar megtanulja, követeli maga számára is a divat előnyeit s otthon a legtöbbször meg is kapja. Amerikában az utóbbi időben erős gyerekkultusz fejlődött ki; a gyermeknek szabadság kell, neki minden szabad legyen; a modern nevelés sokban magáévá tette ezt az elvet, engedjük a gyermek egyéniségét kifejlődni szabadon, de legalább is tegyük láthatatlannak a korlátokat. Minden fajta testi fenyték s fenytékszámba menő megféléző intézkedés, eljárás mellőzendő, — így szól az új nevelés. Emberséges, de a nevelendőben sokszor megdöbbenően ütnek ki az öröklött állati vonások, a szép szavak a legtöbbször nem fognak az ilyenek. Mit csináljon ilyenkor a nevelő? Középiszkoláink állami és egyházi intézkedésre bevezették az ú. n. szülői értekezleteket. Eleinte ezek érdeklődést keltek, de az érdeklődés egyre lanyhult, kimerült abban, hogy a megjelent szülők megnézték fiaik tanjegyeit. Ezeket az értekezleteket azonban új életre kell hozni, ahol a nevelés égető kérdéseit megbeszélések alakjában tárgyalni kell, feltétlenül gyümölcsözően lehetne ezeknek a megbeszéléseknek az eredményeit felhasználni az iskola mindennapi életében.

A mai ifjúság eszménytelen ifjúság, nagy és szép dolgokért nem tud úgy lelkesedni, mint a régi, jóval realisabb gondolkozású, mint a régi, jóval bizalmatlanabb mint a régi, kevesebb álma van, ábrándjai kevesebbek, általában érzelmi élete szegényebb, kilengések

alkalmával nagyon kell féltetni őt, lelkiismeretére ritkán lehet hivatkozni, annak a megmozdulásai alig segítik a nevelő munkájában, így áll a dolog a kötelezettségekre vonatkozólag is; a régi erkölcsi zászlók színeit sokszor szándékosan nem akarja felismerni, sőt többször rajtakapjuk olyan kijelentéseken, amelyekből az tűnik ki, hogy adott esetben alattuk harcolni nem szándéka.

A mai ifjúság, habár testével a különböző sportok révén örvendetesen sokat törődik, kevesebbet dohányozik, kevesebbet iszik, talán a középiskolai fokon a némi élet kilengései sem gyakoribbak, mint régebben, mégis idegeiben beteg, mint az egész emberiség. Innen van, hogy kevesebb munkát tud végezni, figyelme hamarabb fárad, szórakozott, a munkában a kitérés benne kevesebb, mintha nem lelkesítene a már elért jó eredmény, biztatásokra nehezen mozdul tovább, önerejére kevesebbszer támaszkodik, kezdeményezni nem tud, nincs benne meg az akarat hajlékonysága, rugalmassága, az elhatározások mersze és a kitérés szorgalmában, mint feltétlenül haszonhozóban sem bízik, az önmunkásság édes izgalmi és várható dicsősége nem izgatják, nem akar több lenni, mint a társa, ha szorgalmas növendék szorgalmával tör előre, azt nem sokra tartja, ellenben az élesesű társát bámulja; általában kevés munkával akar boldogulni, a könnyű siker tetszik neki, az órákon való ú. n. puskázás és sűgás már járványszerű, kiirthatatlan, mert dicsőséget lát benne; az osztályösszetartásnak tán sohasem volt olyan ereje, mint mostanában, de az összetartás a jóban kevesebbszer figyelhető meg elenyészően.

Általában megrajzolva ez a kép. Úgy árzem és látom, hogy ifjúságunk kevesebb tudással és jóval kevesebb erkölcsi értékkel kerül ki középiszkoláinkból, mint a régebbi időkben, s ennek nagyrészen ennek az *ifjúságnak kisebbségi* helyzete is az oka. Ebből a helyzetből, mint adottságból erősen sötét árnyékolást nyer a kép, de ezekért az árnyékokért ifjúságunkat bűn nem terheli. Ifjúságunk s általában véve a hasonló kisebbségi sorsban lévő ifjúságok nagy nevelő hatásoktól esnek el azzal, hogy fajtájuknak és nemzetüknek az irodalmát, történelmét nem tanulhatják olyan keretek között, amilyen keretek között ezeket tanulniok kell. Nem tudom, vajjon az egyházak közösen, vagy az egységes magyarság szakadatlan követelése nem hozná-e meg az ország vezetőinél azt a megértést, mely visszaadná a magyar középiszkolának a magyar nyelvet, irodalmat és a részletesebb magyar történelmet.

Ezek nincsenek elvéve teljesen az ifjúságtól, a magyar nyelvet és irodalmat elég részletesen tárgyaljuk, de az úgynevezett román nemzeti tárgyak, mint érettségi tárgyak, olyan erős követelésekkel fekszenek a tanuló munkabírására, hogy a kellő mértéket a magyar nyelvénél és irodalomnál nagyon alá kell szállítanunk, a történelmünk pedig az egyetemes történelemben olvasztott be s így mindkettőnek nevelő értéke nagyon alácsökken. Mondanom sem kellene talán, hogy milyen nagy szellemi erőforrástól fosztódik így meg az erdélyi kisebbségi középiszkolás magyar tanuló. Szomoruan tapasztaljuk, hogy az elemi iskolából a középiszkolába fellépett növendék nem tud helyesen írni és olvasni. A magyar mondat idegen hangsűllyal hull ki a szájából, a szó rondán megcsonkítva, elírva kerül ki a tollából, fogalmazáskor a magyar gyermek gondolatai olyan szegényes és hiányos mondat-ruhákba vannak öltöztetve, hogy elszorul az ember szíve, amikor olvassa. A nyelv zenéje elkorcsosul. Mindaz a szellemvagyton, melyet a magyarság évszázadok alatt összegyűjtött, szinte el van zárva ifjúságunk elől a háttérbe szorított nyelvben, irodalomban és történelemben. Igaz, hogy könyvtárainkban ott vannak a magyar könyvek, de ezeket nem lehet élő forrásokká tenni csak abban az esetben, ha ezek a tárgyak a tanítás központjába kerülnek, a teljes figyelem és érdeklődés gyűjtőpontjába; csak így képesek ezek a léleke életépes gondolat- és érzésmagvakat elhinteni, lelkesíteni, hatni, készíteni. A tanár és tanítványnak együtt kell átmennie a faj művelődésének minden fázisán, csak így van ezeknek a tárgyaknak lélekformáló erejük. A magánszorgalom

és a család itt sokat tehet, de hol van az az ernyedetlen és helyes úton elinduló szorgalom és hol van az a művelt család, mely keresztültörve minden akadályt, megszerzeteti a magyar ifjúval azokat a történelmi és nyelvi-irodalmi ismereteket, amelyek testévé és vérévé váljanak, szellemi és erkölcsi, továbbá érzelmi nevelésének alapjait egyenesen. Az erdélyi magyar ifjak csonka nevelésben részesülnek s ennek az eredménye, hogy mintha a fajtájukhoz való ragaszkodásuk gyöngülne, mintha kikerülve a középiskolából, küzdelminket a múltban helytelenül és hiányosan itélnék meg, régi irodalmi értékeinket, minthogy alaposan nem ismerik, hamar lebecsülik, tulságosan nagyra tartanak frissen felkapott írókat, hamar behódolnak idegen szellemi áramlatoknak, általában mindenben könnyen hajlanak a nemzetköziségre. Kevés gyökérrel fogózkodik ez az ifjúság a magyar lélek talajába, attól lehet féltetni, hogy nagy viharok jöttek nagy romlás támadhat benne, ha csak a természetes életöszön nem támaszt lelkében olyan erőket más oldalról, amelyek egészséges megmaradását biztosítják.

Egészen elnagyoltan és talán sok kihagyással íme a kép, amelyet az erdélyi magyar középiskolai ifjúság szellemi arcáról megrajzolni módomban volt. Az a kérdés merül fel végezetül, hogy ilyen viszonyok között mi a teendője az ifjúság nevelése körül az erdélyi magyar nevelőnek. Magára hagyni az ifjúságot ebben a helyzetben — halálos bűn volna. Kétségbeesni a feltornyosuló akadályok előtt — gyávaság volna. Megalkuvásból félmunkát végezni — oktalanság volna. Tudni kell, hogy minden vihar, amely félszkből kikelt, egyszer csak ismét oda visszaszáll, minden háborgás egyszer csak elül. Ha a társadalom romboló erői elernyednek, akkor jönni fog majd a rend és béke ideje, amikor minden erő egyensúlyba kerül, a felizgatott emberlélek megpihen és alkotni vágyik az örökké érvényes erkölcsi ideálok szolgálatában.

Annyi bizonyos, hogy a régebbi tanári típusnak mostan el kell tűnnie. A tanári asztal mellől igen sokszor le kell szállni, bemenni a padsorok közé, oda állni a tanuló mellé biztató szeretettel, munkájában szinte kiségitő jó pajtásul támogatni, vigyázni, hogy a mindennapi szellemi táplálék megemészthető formában kerüljön szelleme kicsiny asztalára. Válogatni kell számára az anyagot, szinte súly szerint mérlegelni a kihagyott leckeiket. Általában erős megterhelésén mindenképen könnyíteni. De van egy nagyon alacsonyban megállapított mérték, legalább ehhez ragaszkodni kell a követelményekben, mert túlgondékonyság a tanulás csődjét jelentheti könnyen. Mindennek a munkának a középiskolában a megdöbbentő alapismerethiány, közöny, csökönyösség, sokszor a rosszakarati is ezer gáttal állja útját, amelyeken áthaladni baj nélkül csak az ember- és fajszeretettől táplálkozó türelem tud.

Megvan a módja annak, hogy a középiskolai ifjúságunk lelkére minden forradalmisága mellett is hatni tudjunk. A forradalmi erőket féken tarthatjuk s féken is tartottuk már második évtizede olyan kibékítő hatalmakkal, mint amilyen hatalmak rejlenek a keresztényesség szeretettanában s amilyenek lépten-nyomon felbukkannak a kulturák fejlődésének bemutatása kapcsán annak a külső és belső fejlődésnek jótékony szövetségeseiként, amelynek az eredménye mégis csak az, hogy az emberiség óriási haladást tett a barlangi ősember korától kezdve addig, amíg eljutott a mai emberiség szellemvilágának legkiemelkedőbb képviselőiig. A tanárnak kötelessége, bármily tárgyat tanítson is, ezt a folytonosan fennebbjáró fejlődésvonalat szemmel kísérnie és megláttatnia ezt az emelkedést a tanítványaival is. Az anyagnak és a szellemnek a harcában kiemeli a szellem megragadó fölényét az anyag felett, megérteti, hogy az anyag olykori győzedelme csak időleges és ideiglenes, hogy az emberi anyagi javaknak, a pénznek imádata bomlást mutató koroknak a jellegzetes vonása különösen, hogy a mai gépben az anyag időleges diadalát kell látnunk, amely után feltétlenül és természetesen fog elérkezni egy jobb kor, békét hordozó idő. Ezzel felébred a gyermek lelkében egy ideálisabb világ

után a vágyakozás, világosan fogja látni a mának bomló társadalmát s hogy ebből kiszabaduljon, kutatni fog biztató jelek után s kész örömmel veszi a hittel és bizalommal teli tanításokat s lelkesedni fog a szép, jó és igaz dolgokért. Ha sikerül felébreszteni a gyermek lelkiismeretét, ennek intő szavára lehetőleg hallgatni fog, mert érezni fogja, hogy ennek az éber bírónak oltalma alatt kevesebb baj éri.

A tanulóban őszinte és mély hitéletet kell megindítani, tehát mindazok az erők, szellemi és lelki javak, amelyekkel az egyházak rendelkeznek, a nevelés szolgálatába állítandók s a szeretet minden bensőséges eszközével közlendők velük. Helyzetünkben egyetlen lehetséges iskolafajta a felekezeti iskola, ezek az egyháznak egyetlen megbízható erőssége. Minden jót azonban a tanár egyénisége a maga mélységével, melegségével és színeivel dolgozzon át s így adja azokat tovább a tanulóknak s tegye őket bennük továbbmunkáló és formáló erőkké s tényezőkké. A tanár nevelő egyénisége tehát elsősorban hivatott arra, hogy ezt a forradalmi ifjúságot lekösse, erőt eredményes munkára kényszerítse, szellemét valódi értékekkel gyarapítsa, törekvéseit a helyes úton elindítsa, egy jobb jövővel kecsegtesse s általában az életküzdelemben a szükséges és elegendő önbizalommal, megfelelő általános ismerettel lássa el az erdélyi magyar ifjúságot.

Az erdélyi magyar tanár törekszik ilyen személyes nevelői hatásokra őszinte akarattal. De ne feledjük, az erdélyi magyarság igen sokszor hagyja magára iskolástul együtt. Szegényebb ez a tanárság, mint amilyennek lennie szabad volna s a korszaknak minden átkát érzi, nyugtalanságát éli, a felkavart dolgok az ő lelkét is erősen nyomják, a mindennapnak minden gondja őt is emészti, a nincstelenség szégyene pirítja sokszor ábrázatát, idegen szemektől alig észrevett heroikus küzdelmet folytat önfenntartásáért. A kultúra forrásaitól, az önmivélés sok lehetőségétől el van rekesztve. Eg benne a tovább tanulás vágya, a friss ismeretek utáni vágy lobog benne, de olyan sokszor hull önhamvába alá, ez az önmészítő égés a sokszor meddő viaskodásban csökkenti erejét. Ez a kérdés a középiskolai tanárság helyzetének a kérdése ugyan, de az ifjúság kérdéseivel egészen összefügg, elhanyagolni nem tanácsos, elanyagolásából nagy veszedelmek származhatnak, egyházunk szemé mindig rajta legyen szerető megértéssel.

Lehetetlen a továbbiakra kitérnem. Tanáraink már hosszú évek óta próbálják a lehetetlenben a lehetőséget s egyeseknek közülök sok sikerült, másoknak kevesebb, néhányan elbuktak ebben a küzdelemben, de kivétel nélkül mindenik bátor küzdőnek bizonyult. Hány-szor felvetettük a kérdést Apáczai Cseri Jánossal, a mi nagy tanítónkkal: mit kell cselekednünk, ha olyan időben születünk, amikor az erkölcstelenség harcossai mire sem becsülik az igazi lelki ember győzelméért harcraszállókat? Vajjon kétségbe kell-e esnünk, el kell-e hagynunk az iskolát, fel sem kell-e vennünk az utó-kort? S eddig mindenkor Apáczainak ragyogó erkölcsiségéről tanúságot tevő szavaival felelt: „Nem, — szégyenen és gyalázon keresztül az erény útján, csak előre!”

Finta Gerő.

Nehéz anyagi viszonyok közé került a dési református egyházközség s belső kölcsön útján segített magán. Már eddig is, rövid idő alatt 100 000 lejt meghaladó összeget jegyeztek az ottani hittestvéreink a szorgotott anyagi helyzetbe került egyházközségünk megsegítésére.

Kolozsvárt a Petőfi-utcai állami iskolába járó, szegénysorsú tanulók tejjel való ellátása folyó évi február hó 17-én megkezdődött. Az ellátás költségét a Farkas-utcai templom perselypénzéből fedezik.

A magyarországi tiszántúli református egyházkerület főgondnokává br. Vay Lászlót választották meg. Az ünnepélyes eskütétel és beiktatás folyó évi május 18-án, Debrecenben fog megtörténni.

A 100 éves Gustav Adolf Egyesület.*

Száz évvel ezelőtt, amidőn Lipcsében Gustav Adolf halála évfordulóján a szuperintendens arról beszélt emlékbeszédében, hogy Gustav Adolf-emléket kellene felállítani, talán nem is gondolt arra, hogy elég rövid idő leforgása alatt ez az „emlék” hatalmas szövetséggé, egyletté, de ennél is többé és jelentőségtejtésebbé: alapítvánnyá alakul és a legméltóbb módon: kulturális alapon áldoz „a nagy svéd király emlékének. 1861-ben már a messzi Erdélyben is van szervezete az evangélikus szász egyház kebelében s nem kisebb távolságra: mint Délbrazíliába is eljut egy mag e szövetség magvetéséből.

Az első gyűlések 12850 tallérja ma közel kétmillió német márka vagyona emelkedett. Nem csodálkozunk ezen, hiszen Németországban csak a gyermekek között indított gyűjtés eredménye 1927-ben 35 579 márkát tett ki!

Az egyesület célja az volt, hogy a diaspora-protestánsokat segítse. Távlabbi, de tulajdonképeni célja pedig, hogy az evangélium szerint reformált egyházakat nemzeti különbség nélkül nagy táborba tömörítse. Legtalálhatóbban talán a híres theológus, Th. Kaftan jellemezte a Gustav Adolf együletet: A Gustav Adolf Egyület az evangéliumi keresztyén egyház specifikus alkotása, specifikus értelemben egészen más, mint más hasonló intézmények, igazi egyházi alkotás. (Kaftan: Festpredigt, Augsburg, 1905). Valóban az egyesület nemcsak azáltal egyesület, hogy Németországban, de annak határain túl is (így pl. 1927-ben Grácban) megtartja hatalmas évi közgyűléseit, hanem azért is, hogy az 1897 óta mindig hangosabban kikiáltott „el Rómától” (Los von Rom) mozgalommal karöltve igen sok fiatal evang. prot. egyháznak lesz támogatója akkor, amikor az első szervezkedés ezer nehézségeivel küzdök. És különösen megnőtt jelentősége a világháború óta, amikor gondjába kellett vennie a kisebbségben élő diaspora prot. egyházakat, melyeket egészen új államok (Csehszlovákia) vagy olyan államok (Románia) testébe oltott a háborút befejező békekötés, ahol a többség vallása, az állammivallás, a privilegizált vallás nem a protestáns volt.

Az egyesület állandó székhelye Leipzig. Az egyesület elnöke 1916 óta Rentdorf professzor. E vezéregyesületen kívül van 39 nagyobb egyesülete s ezekhez tartoznak azután a helyiségekben, különböző koruk között (van főiskola Gustav Adolf egyület is, így pl. Bonnban, Tübingenben stb.) fennálló egyesületek.

Az egyesületek bevételeik egyharmadát a maguk céljaira használhatják fel. Másik harmadot meghatározott céllal adják át a központi vezetőségnek, a harmadik harmad felett a központi tetszés szerint rendelkezik. 1926-ban az egyesület vagyona 1,843.073 márka volt.

A G. A. Egyesület, hiába akarják a pápás egyház tagjai így feltüntetni, nem Róma ellen alakult harcoss egyesület (Kampfverein). Célja az, hogy azokat segítse és támogassa, akik szélszórton élve, anyagi támogatásra is szorulnak. De nem is az UNIO egyesülete. Tudunk kell itt azt is, hogy a XIX. században Németországban mozgalom indult a lutheri és kálvini protestánsok egyesítésére, amit Unionak neveztek. Nos, a G. A. Egyesület nem ilyen célt szolgál. Sohasem szolgált más uniós gondolatot, mint maga Gustav Adolf, aki a harmincéves háború alatt úgy a kálvini, mint a lutheri protestánsokat egyformán védte. Csak magasabb szempontok szerint nézte a két különböző protestáns felekezetet egynek, akkor, amikor Rómával szembeállítva nézte őket, de mindig mindenütt tiszteltben tartotta a speciális felekezeti vonásokat. Harmadszor nem is nemzeti egyesület a G. A. egyesület. Annak dacára, hogy Németországban alapították és itt is van székhelye a központnak, nem germanizáló tendenciájú. Kezdetül fogva magyarokat és cseheket, olaszokat és franciákat, lengyeleket és Brazíliába szakadtakat egyforma szeretettel gondozta

és gondolja ma is*, dacára a háború által kitermelt átkos, fokozott nacionalizmusnak, amit nyugodtan nevezhetünk egymágyüldöletnek. Az ökumenikus munka szolgálója. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a nemrég elhunyt Soederblom érsek is központi tanácsának tagja volt. S ha a német diasporát fokozottabb mértékben támogatja, ezt igaztalan dolog lenne szemére vetnünk. S végül ki kell hangsúlyoznunk, hogy a G. A. egyesület nem „építő egyesület”, ahogy gúnyosan nevezték, arra célozva, hogy csak kőből levő templomfatakat épít, anélkül, hogy gondja lenne a lelkekre is. Nem, a G. A. egyesület, épen az által, hogy az úgynevezett „szeretet munkát” karolja fel, mutat rá igazi céljára.

Minden erejével építi az Úr edényeit s bizik abban, hogy munkájában nyomán az Úr áldása és Lelke nem hagyja azokat üresen.

Amikor „észak oroszlánja” Némethon északi partjait kilépett a gátyából, megfordult a harmincéves háború sorsa. De nemcsak azért, mert fegyveres erővel állott a német protestánsizmussal mellé, hanem azért is, mert tetteivel bizonyítást adta az igazi lojalitásnak és a protestáns harci modornak.

Nevéről elnevezett Egyesület akkor, amikor átlépi a határokat, sok diaspora-protestáns egyháznak fordítja meg sorsát s tettelvel nemcsak halálra indítja azokat, akiket segít, hanem új és új harcosokat állít be az Úristen nagy harcában harcoló, protestáns zászló alatt küzdő csapatokba.

Nagy József.

* A kolozsvári református theologiai Fakultásnak ma is több hallgatója tanulmányoz külföldi főiskolákon stipendiummal.

Jegyzetek egy előadáshoz.

(Gondolatok.)

Mit értünk mi „szociálizmus” alatt?

A „szociálizmus” fogalmát tisztázni ma igen nehéz dolog, mert a szociálizmus ma épen olyan sokféleséget jelent, mint pl. a „keresztyénség”. A keresztyénség neve alatt is annyiféle felekezet, szekta, mozgalom és irányzat érvényesül, hogy mindezeket egyetlenegy fogalomban megragadni alig lehet.

A szociálizmus neve alatt is annyiféle irány van, hogy nehéz megállapítani, hogy melyik mennyi joggal nevez magát szociálizmusnak.

Van: „szociális demokrácia”, „keresztyén és keresztyény szociálizmus”, „vallásos szociálizmus”, „nemzeti szociálizmus”.

A szociálizmus nevet először a marxizmus foglalta le, tehát teljes joggal szociálizmusnak csak a marxizmust valló irányzat nevezheti magát. A többiek mind olyan gondolatokat (katolikus egyházi, vallásos evangéliumi, nemzeti gondolatokat) visznek bele a szociálizmusba, amelyek annyira módosítják, annyira megváltoztatják, hogy a szociálizmus sajátos jellemé már, ezeknek a következtében, nem érvényesülhet.

A szociálizmus alatt tehát értjük azt a társadalmi-gazdasági wozgalmat, amely a történelmi materiálizmus alapján, a kapitalisztikus termelési rend ellen a proletáriátus nevében elszánt osztályharcot folytat a gazdasági javak igazságos megosztásáért, valamint a hatalomért egy új társadalmi rend megvalósítására.

* A múlt év folyamán megemlékeztünk Gustav Adolfról, a protestánsizmus nagy hősről, most megemlékeztünk az ő nevéhez fűződő nagy egyesületről is.

Igy fogalmazhatjuk és így határozhatjuk meg a szociálizmust. A gyakorlatban azonban ez a meghatározás és az ennek alapul szolgáló jelentés, hol megbővül, hol megszűnik.

A gyakorlatban a történelmi materiálizmus nem egy világnézeti alap, hanem agitációs eszköz. Ma minden szociálista világnézeti tudós tudja azt, hogy a történelmi életnek a gazdasági javakon túl, vannak más erkölcsi és szellemi tényezői. Agitációs eszköz, hogy a vallást és az erkölcsiséget kismemizzze, hogy a tömegek lelkiismeretét felszabadítsa olyan érzelmek és tanítások hatása alól, amelyek akadályozzák az osztályharc kíméletlen és brutális folytatását. *Kétégtelen, hogy az Uristen imádása, gyöngélt az anyagi javak mindenhatóságába vetett hitet. A felebaráti szeretet megakadályozza a mások könyörtelen és nyílt támadását. A lelkiismeret útját állja annak, hogy a munkát csak a létfenntartás eszközeként tartsam. Stb.*

A kapitálisztikus termelést ma senki sem tartja általában önmagában, mint gazdasági rendszert rossznak, hanem csak a magánkézben lévő kapitalizmust.

Az osztálytudat sem az egyedüli motívuma a harcnak, mert az osztályokba való tartozás nem szükségképpen, hanem ideiglenes, amely megváltozhatik és megváltozik, míhelyt valaki magántulajdonnal rendelkezik, vagy a mint a munkás öndíló mesterré válik.

Igy a szociálizmus a gyakorlatban sokat változik és nem abban a merev formájában érvényesül, amelyben mi azt ismerjük.

Mit értünk a szociálizmus „református-keresztyén” kritikája alatt?

A református-keresztyénségnek megvan a szociális tanítása, mert az Isten Igéje nem hagy minket a sötét-ségben embertársainkkal és a nagy emberi társadalommal szemben fennálló kötelességeink kérdésében.

Kritika alatt nem azt értjük csupán, amely a mi tagadásunkat fejezi ki. Mi a szociálizmussal szemben nemcsak egy tagadó, hanem igenlő álláspontot foglalunk el. Nemcsak súlyos kifogásokat emelünk a szociálizmussal szemben, hanem méltányoljuk is azt. Valljuk, hogy a szociálizmusnak is van üzenete a mi számunkra. Tehát nemcsak arra fejelünk, hogy mi mondanivalója van és micsoda korrekciókat ajánl a református keresztyénség a szociálizmusnak, hanem azt is megkérdézzük, hogy hát a szociálizmusnak mi mondanivalója van és mire figyelmezteti a keresztyénséget?

Az ember és a természeti-anyagi javak.

A világ és az ember az Uristené, aki igényt tart a világra és az emberre, tehát a világ és az ember nincs kiszolgáltatva a természeti anyagi javak uralmának, sőt megfordítva, a természeti anyagi javak is az Isten tulajdonal.

Az ember több, mint csak anyagi elemek összetétele. Van az emberben egy olyan többlet, amely őt többé és mássá teszi, mint pusztá gazdasági lényé. Az ember, mint pusztá gazdasági lény épen olyan absztraktum, mintha azt mondanám, hogy az ember csak szellemi lény. Az egész ember nemcsak mozog, nemz, öltözik és eszik, hanem érez, gondolkodik, örvend és sir, aki tehát tud könnyezni akkor is, amikor jóllakott, vagy, aki talán éhesen sem tud mindig enni. Az ember egész ember, aki fájdalmakat hordoz, akinek vannak sebei, vér nélkül is, amelyek nagyobb kint okoznak, mint a vérző és látható sebek.

Az egész ember élő személyiség, akit nemcsak természeti okok tartanak lekötve, hanem aki szabad alkotó tevékenységre és tette is képes. És éppen ez teszi, ez a belső sajátos életlendülete teszi az embert emberré.

Az osztályharc.

Az osztályharc a társadalmi fejlődés szubjektív mozgató ereje (Szabó Ervin). Az osztályharcot pedig az osztálytudat fokozásával minél élesebbé kell tenni. Az osztályharc tehát a legmagasabb érdeknek egy

osztályért való küzdelmet ismeri. Ez kétségtelenül nem mindegy a leszegényedeti munkásosztályra nézve, mert kedvezőbb helyzetbe juttatja, vagy legalább is igéri.

De mindegy az egész társadalmi közösségre nézve, mert az osztályszolidaritás csak addig tart, amíg valaki ugyanabba az osztályközösségbe tartozik, amint azonban onnan kiesik, megszűnik a vele szemben való szolidaritás. És nem mindegy az egész társadalmi közösségre nézve, mert fenntartja az osztályharcot az osztályharcot. Legfelsőbb ez az osztályharc megfordul s akik alul voltak felülkerekednek, hogy most meg ezek vegyék át az új jövő érdekében ugyanazt a harcot.

A református keresztyénség az ember harcát nem egy osztály ellen folytatja, hanem sokkal radikálisabban az ellen a valóság ellen, amely minden osztályharcnak az alapja és mozgatója: a bűn ellen. Ennek a harcnak azonban nem szabad általánosságban maradnia, hanem az egyes bűnök ellen kell folytania. Azok ellen az egyes bűnök ellen, amelyek a társadalmi életet megrontják s amelyek eredményezik, hogy egyik embercsoportnak napfényes élet jut részéül, a másiknak pedig örömtelen és kóros életet kell folytatnia.

A mammonizmus.

Marx munkája egyébképpen egy száraz közgazdasági mű, azonban tele van tüzzel és entuziazmussal ott, ahol a mammonizmus ellen, a tőke és a tőkés kapzsisága ellen harcol. Ezt annál inkább méltányolnunk kell, hogy olyan korban vette fel ezt a harcot, amikor a keresztyén egyházak a világnézeti küzdelmüket vivták. A szociálizmus ezzel vivta ki az ipari tömegek erkölcsi tiszteletét.

Ezen a magaslaton azonban nem tudott megmaradni, hanem maga is ugyanannak a mammonizmusnak állott a szolgálatába, amelyet oly hévvel ostromolt. Épenúgy anyagi érdekközösséggé lett, mint a kapitálista trösztök és kartellek. Nem a gyöngék iránti szeretet, hanem az erősebbek iránti gyűlölet lett a vezérmotívumává.

A szociálizmus a megalkuvás következtében pusztá bérharccá lett. Radikális küzdelmét a mammonizmus ellen feladta, ezzel felelőssé vált a bolsevizmus felidézésében.

A munka helytelen értékelése.

A marxizmus a munkát lealacsonyította, amikor azt „árúnak” minősítette, amelyet a munkás elad, hogy annak ellenében gazdasági javakhoz jusson. A munkának ez a felfogása nem különbözik az állat zsákmány keresésétől.

A munkának az erkölcsi megrontásához hozzájárult a munkának a géptechika fejlődésével együtt az elmechanizálása. Elvesztett a munka nemessége és felolvadt a természetes létfenntartó mozgások sorában.

A munka Isten parancsán alapul. Nemcsak a létfenntartás motiválja azt, hanem az ember erkölcsi személyiségének a belső tartalma. A munka keresztyén motívuma: Az én Atyám mindeztideig munkálkodik, én is munkálkodom — mondja az Úr Jézus Krisztus. A munka az emberi egzisztencia teljes tartalmának a szolgálata. A munkával részt kell vennünk az Isten világának alakításában. A munka Barth szerint:

1. a természet alakítása a szellem által,
2. a szellem beteljesülése, kiegészülése a természettel,
3. a valóság igazságának bizonyítása,
4. az igazság megvalósulása a valóságban és a valóság által,
5. az objektum szubjektívizálása,
6. a szubjektum objektívizálódása,
7. a testi megtelejesítése,
8. a lelki megteljesülése.

A szocializmus, mint radikális figyelmeztetés a keresztyénségre nézve.

A szocializmus figyelmeztette a keresztyénséget a szociális kérdésre, amelyet addig elhanyagolt. Figyelmeztette arra, hogy a szociális nyomort nem elég a szeretet-munka morzsáival enyhíteni, nem lehet alamizsnákkal megoldani. Van a szeretetmunkában valami, amelynek következtében az ember hajlamossá válik arra, hogy megnyugtassa magát, hogy el van intézve minden. A keresztyén ember előtt ott kell

állania az eljövendő Istenországa eszkatalogikus reménysége, mely arra kell hogy figyelmeztessen és arra kell hogy hajtsa, hogy az Isten tökéletes törvénye, a szeretet nagy parancsa értelmében kell a szociális kérdést megoldani. Ennek útja pedig nem a megalkuvás, a kapkodás, az ezerfelé való kacsingatás, hanem azzal az agresszív és integrális szocializmussal és kommunizmussal, amelyvel szemben áll, egy erőteljes és integrális keresztyénséget kell szembe állítanunk. Le kell mondanunk a retorikus keresztyénségről, mert a dekadens, a belsőleg erőtelen keresztyénség semmire sem való.

T. S.

A budapesti Református Theológiai Akadémia tanári karának tiltakozása

a szentek és ereklyék vallásos tisztelete tárgyában, István király egyik ereklyéjének (jobb kezének) kultuszával és az ezzel összefüggésben újabban felmerült vitákkal kapcsolatban.

A budapesti Református Theológiai Akadémia tanári kara úgy felekezeti, mint egyetemes magyar nemzeti szempontból is a legmélyebb sajnálattal látja, hogy a római katolikus szentek és azok ereklyéi vallásos tisztelete kérdésének felújításával egy oly kérdés zavarta meg a magyar társadalom belső békéjét, amelyet a XVI—XVII. század theológiai vitáival már régen elintéztnek hitt s amelynek — meggyőződése szerint — nem lett volna szabad épen ezekben a nehéz időkben magyar földön újra felmerülni. Miután azonban azt tapasztalja, hogy a magyar társadalom egy részének még mindig nincs meg a tiszta látása ebben a kérdésben, szükségesnek ítéli, hogy a szentek és ereklyék vallásos kultuszával kapcsolatban általában, I. István, magyar király jobb kezének vallásos kultuszával kapcsolatban pedig különösen is megállapítsa a maga álláspontját a következőkben:

1. A budapesti Ref. Theológiai Akadémia Tanári Kara tudatában van teljes mértékben annak, hogy a szentek és ereklyék vallásos kultusza a róm. kath. vallásnak úgy az elméletéhez, mint különösen a gyakorlatához fokozódó mértékben hozzátartozik és így előre is kijelenti, hogy távol áll tőle az, hogy a mostani állásfoglalásával a róm. katolicizmust, mint vallást, a róm. kath. egyházat, mint egyházat, vagy a római katolikus magyarokat, mint hívő keresztyéneket bántani vagy sérteni akarná.

2. De ugyanilyen világosan hangsúlyozza ezt is, hogy a református keresztyén vallás a szentek és ereklyék bárminő formában megnyilatkozó vallásos kultuszát a reformáció kezdete óta a legteljesebb mértékben elítéli s ennek gondolatát a maga theológiájában, hitvallásaiban, egyházi életében és vallásos gyakorlatában a tiszta bibliai keresztyénség szellemével ellentétben levőnek tartja.

3. A református keresztyénségnek a szentek és ereklyék vallásos kultuszát minden formájában elítélő álláspontja tehát nem új, mert négyszáz év óta vallják ezt a református hitvallások mindenütt. Így a Magyarországi Református Egyház hivatalos hitvallása, a II. Helvét Hitvallás is, amelyet annak idején békekötéseink és országos törvényeink is elismerték, V. részének 3. pontjában többek között a következőket mondja: „Annak okáért mi a dicsőült égi lakókat vagy szenteket sem nem imádjuk, sem nem tiszteljük, sem segítségül nem hívjuk és őket az Atya előtt a mennyekben szólóink vagy közbenjáróink gyanánt el nem ismerjük... Mindazáltal a megboldogultakat sem meg nem vetjük, sem róluk kicsinylőleg nem vélekedünk. Elismerjük ugyanis, hogy ők Krisztus élő tagjai, Istennek barátai, kik a testet és a világot dicsőségesen meggyőzték. Szeretjük tehát és tiszteljük is őket, mint atyánkfiai, csak-hogy nem valamelyes imádással, hanem tisztességes becsüléssel és helyes dicsérettel...“

Ugyane hitvallás fent idézett V. részének 4. pontjában pedig az ereklyékre vonatkozólag a következőket olvashatjuk: „Még kevésbé hisszük, hogy a megboldo-

gultak ereklyéit tisztelni vagy imádni szabad volna... Következésképpen a szentekre kívánt esküt mi sem teszünk le. Annakokáért mindezen dolgokban megvetjük azt a tant, amely a boldogult égi lakosoknak szerfelet sokat tulajdonít.“

4. E százados református hitvallásos tételek tehát világosan mutatják azt, hogy a szentek és ereklyék vallásos kultuszát illetően mi a hivatalos református álláspont és hogy e kérdésben minden igaz református embernek hogyan kell gondolkoznia. Ébből azonban világosan következik az is, hogy a magyar reformátuság nem gondolkozhat másként I. István magyar királyról és annak ereklyéiről sem, amikor arról, mint Szent Istvánról, azaz a róm. kath. egyház egyik szentjéről és annak jobb kezéről, mint e szentnek egyik ereklyéjéről van szó.

5. Ez a megállapítás hitünk és meggyőződésünk szerint egyáltalában nem teszi kisebbé egy magyar református ember szemében sem I. Istvánnak, mint magyar királynak igen tiszteletreméltó történelmi nagy alakját, sőt nem gátol bennünket abban sem, hogy mindazokra a relikviákra, amelyek tőle fennmaradtak, magyar hazafias kegyelettel tekintsünk.

6. Mindezek alapján a budapesti Ref. Theológiai Akadémia Tanári Kara teljes öntudatossággal és határozottsággal tiltakozik minden olyan beállítás ellen, amely I. István és jobb kezének magyarországi kultuszával kapcsolatban az I. István királyunk iránt érzett hazafias tiszteletet elválaszthatatlanul egybekapcsolja a róm. kath. szent vallásos kultuszával s a magyar hazafiságot csak akkor látja igaznak és teljesnek, ha a magyar léleknek ez első királyunk iránt érzett hazafias tisztelete, annak, mint róm. kath. szentnek és jobb kezének, mint ereklyének vallásos tiszteletével és az ahhoz való imádkozással is párosul. Mert ez az álláspont a gyakorlatban más szavakkal azt is jelentené, hogy igaz magyar hazafi csak róm. kath. vallású magyar ember lehet, illetve, hogy öntudatos református lélekkel viszont az igaz magyar hazafiság magaslatára senki sem juthat el.

7. De még inkább tiltakozik a budapesti Református Theológiai Akadémia Tanári Kara az ellen, hogy ezt a magyar hazafiságot és a róm. kath. szentek és ereklyék tiszteletét összezavaró felfogást olyan magyar vezető állásban levő közéleti férfiak is propagálják, akiknek tekintélye lelkiismereti kényszerként nehezdedetik a másvallású állampolgárok lelkére, holott már az 1790—91. országgyűlés XXVI. t.-c.-ének 3. §-a szerint is „az evangélikusokat megillető szabad vallásygyakorlatának következtében, akár kézművesek ezek, akár bármi más vallású és állapotú emberek... sem a szent misére, sem a processziókra, sem más szertartásokra és saját vallásukkal ellenkező cselekvényekre semmi szin alatt és semmi büntetésekkel se hajltassanak...“ és az 1895. évi, a vallás szabad gyakorlatáról szóló XLIII. t.-c. 1. §-a is kimondja, hogy senkit sem szabad hitével nem egyező vallási cselekmény teljesítésére kényszeríteni.

8. Mindezek alapján a budapesti Ref. Theológiai Akadémia Tanári Kara a magyarországi felekezeti béke, a magyar református hazafiak lelki nyugalma és a néhez helyzetben vergődő magyar társadalom belső csendessége érdekében, minden, a maga hazáját igazán szerető református lelket felkér arra, hogy az öntudatos hívő lelkek határozottságával és méltóságával az igaz magyar hazafiságnak és a róm. kath. szentek és ereklyék vallásos kultuszának összekeverése ellen egyfelől

mindenkor és mindenütt tiltakozzék, másfelől pedig a maga igaz, tiszta és bibliai alapon álló református álláspontjáról teljes hittel és teljes hazaszeretettel büszkén, bátran és becsületesen bizonytságot tegyen.

A budapesti Református Theológiai Akadémia tanári karának 1933. február 25-én tartott ülésében felolvastatott és egyhangulag elfogadtatott. A Tanári Kar határozata értelmében a testvériskolák tanári karának és az egyházi sajtó képviselőinek is megküldetik.

K É Z A K É Z B E N

— Az Ifjúsági Keresztyén Egyesület Szénior Osztályának rovata. —

Rovatvezető: László Dezső.

A szénior osztály legközelebbi feladatai.

A Sz. O. megindulása óta állandó válsággal küzd. A válság oka speciális megbízatása fel nem ismerésében rejlett. Az egyes tagok külön-külön derekas munkát végeznek saját örhelyükön, de a megyei csoportok vagy az egész osztály együtt vajmi keveset dolgoztak.

A szénior tagok egyéni munkáján túl, az osztálynak magának is óriási feladatai vannak legelsősorban az IKE munka terén. A Sz. O. az előcsapat és a hátvéd.

Az *előcsapatnak* szolgálatot az egyes egyházmegyéekben kellene végeznie. Mindenütt elevenen izzó kérdésként kellene az ifjúsági keresztyén munka problémáit és feladatait a köztudatba bedobnia és ébren is tartania. Ujabb gyülekezetek ifjúságát kellene a mozgalomba bevonni. Lehetne vidéki közeli konferenciákat rendezni. Annál is inkább, mert ezen a téren az utazóitkár mostanában elég ritkán állhatott a gyülekezetek rendelkezésére. Irodalmilag is kellene ezt a munkát szolgálni. Az ifjúsági munka kérdéseit érintő cikkeket alig találunk lapjainkban. Ez is a Sz. O. mulasztása.

Külföldön az ifjúsági mozgalmak anyagi és szellemi *hátvédjét* a szénior osztályok biztosítják. Magyarország különböző keresztyén ifjúsági mozgalmi nagyobb részét a széniorok támogatásával emeltek otthonokat, nyári táborokat a munka szolgálatába. Nálunk is itt az ideje a kolozsvári központi IKE otthon felállításának. Ezt csak a szénior osztály segítségével lehet megvalósítani. Ha a Sz. O. mai formájában, akcióképességében nem tudja ezt a feladatot szolgálni, gondolkoznunk kell afelől, hogy miképpen lehetne egy valóban élő, áldozatos IKE hátvédet létrehozni.

Egész télen nem hallottunk semmit szénior-összejövelelekről. Mintha az egész osztály halott volna. A rovatunkba sem küld senki semmi hírt, írást, közleményt. Ez különben megszokott jelenség. De mindez nem maradhat így. A Sz. O.-nak kiszámíthatatlan jelentőségű feladatai

vannak. A feladatok meg nem látása és elhanyagolása saját magunk által kiállított halálos ítéletünk.

Az egész egyház figyelmének oda kell fordulnia a marosvásárhelyi tavaszi IKE konferencia felé. Minden szénior tag különös erővel hasson oda, hogy a konferenciára IKE-e hivatalos képviselőt nyerjen.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET

A Károli Gáspár Református Irodalmi Társaság kiadványainak első kötete gyanánt megjelent Vásárhelyi János „A család élete” című könyve. Vallásos estélyeken való felolvasásra, vagy sorozatos megbeszéléseken való felhasználásra alkalmas elmélkedések és fejtegetések vannak benne, bibliai elmélyedéssel, de a mindennapi élet égető problémáit is feltáró éleslátással érintve társadalmi életünk szívének, a családnak, nagy kérdéseit. A keresztyén családi élet válsága, a családalapítás, a házastársak egymásközti kapcsolata, a szülők és a gyermekek viszonya, a gyermektelen házasságok, a nagyszülők helyzete, a válás kérdése nyerne alapos megvilágítást a könyvben, mely komoly nyeresége egyházi építő irodalmunknak. Ára 40 lei. Megrendelhető az Erdélyi Református Egyházkerületi iratterjesztésnél. (Cluj-Kolozsvár, Str. Bratianu 51.)

Nagybecskerekén (Jugoszlávia) folyó évi január 8-án, szerb karácsony első napján az ottani Ifjúsági Keresztyén Egyesület 5 kiküldött tagja megjelentek a börtönben és az imateremben istentiszteletet tartottak. Ezután Biblia-részből és narancsból álló szeretet-adományt osztottak ki közöttük. Kiosztottak 30 szerb, 14 magyar, 7 román és 6 németnyelvű Biblia-részt. A rabok között egy református rab volt.

A magyarországi könyvpiacnak megint szenzációja van. Közlebről jelent meg dr. Ravasz László dunamelléki református püspököknek két hatalmas kötete: „Alfa és Omega“, valamint „Füstölő gyertyabél“ címen.

A művek nagyszerűségének a híre megelőzte azoknak Erdélybe való bejövételüket. A Pesti Napló B. A. jelzéssel pl. a következőkben méltatja a két Ravasz kötetet.

Tíz esztendővel ezelőtt, amikor Ravasz László Kolozsvárról Budapestre jött, hogy elfoglalja díszes méltóságát, jóhíre megelőzte jövetelét. Nemcsak a reformátusok, de a más felekezetbeliek is tudták, hogy személyében mily kiváló püspököt választott magának a dunamelléki református egyházkerület. Nagyon sokan tudták, hogy az új püspök író, filozófus, tudós, esztéta és elsőrangú szónok. Egyháza bátorszavú, ékesszavú apológétája, aki első kötelességének tudja, hogy a ma oly össze-vissza életének tükrére odavetítse a hit igazságait és elkövessen mindent, hogy az őrzetere bizott nyájak és hitnek igazságai által eljenek és teljenek üdvösséget.

Ravasz Lászlót egyesek a kálvinista Prohászkanak titulálják. Igazuk van. A keresztes utat ő is színes kavicsokkal rakosgatja ki az üdvösségre vágyók és áhítózók lépésel előtt igaz egyházfő, aki szavát bele tudja harsogni az élet nagy zűrzavarába és akinek szavára mindig ezek figyelnek fel.

Kavicszóró és csillaghordozó Ravasz püspök, aki két hatalmas kötetben most adta tanítványainak ajánlékba újabb összegyűjtött beszédeit, mint amikor a pásztor friss legelőre tereli juhét nyáját. Mennyi igazság és mennyi gondolat ebben a két hatalmas kötetben! És mennyi szépsége nyelvünknek, mennyi természetfölötti oxigén, amivel felfrissülhet a lélek!

A Kálvin téri püspök Jézus kovásának őrzője, a magyar református világ nagy misszionáriusa. Tudja, hogy ma Egyházának mindenekelőtt misszionáriusokra van szüksége, hogy Isten nagy ügye meg ne rontassék és el ne torzítassék. Isten nagy ügye? Igen. Ravasz püspök mondta egyik karácsonyi prédikációjában: „A vakond nem veszi tudomásul a napot, de a vakond élete mégis attól függ, hogy van nap, amely átmelegíti a földet, természetet és életet teremti rajta.“

Ravasz püspök az Isten világának és az életnek biográfusa, aki nem szűnik meg hirdetni mindennel szemben mindig és mindenütt a nagy De-t. Történhet akármi, amint történt is már annyiszor a világ folyása során, jöhetnek események, változások, de, de az Úr beszéde megmarad örökké. Megmarad, mert a mi életünknel van egy magasabb élet is. Az Isten azért beszél hozzánk, mert van Igéje. Vergődő naszdunkra az Ige kristálypalackjai hoznak boldogító üzeneteket és az emberi történelem és a fizikai világ örvénylő tengeré tele van az Ige palackjaival.

Ezek a püspöki prédikációk a magasabb dimenziók illatának a hordozói és mégis mily életszerűek és életszagúak, mert magukon hordják a nagy patentet: az igazán hívő, tökéletes pap igaz belső meggyőződését. Aki tudja, hogy nem az emberé az utolsó szó és aki tudja, mert hiszi, hogy mekkora lehetőségei vannak itt a földön is annak, aki Isten örökkévaló birodalmának az állampolgára,

Sokszor hallgattam már a püspök prédikációt. És néztem nemesen formált arcát fent a szószéken és sokszor láttam, mennyire izzik azon az arcon a hit fehér tüze. Amikor hirdeti, hogy Krisztus az élet, mert a krisztusi élet a legmagasabbrendű élet. Haragvó be-

szédet, szenvedélyes szavakat Ravasz püspöktől soha nem hallottam. Az a feketeselyem püspöki palást egy kegyensúlyozott lelkű nagy pap vállát borítja, akinek főgondja, hogy az ember az odafelvalókkal is törődjön, mint a növény, amely a napfényből él, a tikkadt föld, amelyet a májust zápor tesz termékkennyé.

„A Lélek, — mondta Ravasz püspök egyik prédikációjában — aki az én marokkal szórt igémet elkapja és szétszórja a fejetek fölött, mintha virágcserepek fölött szórná szét. Sokáig nem látszik különbség az olyan virágcserep között, amelybe mag hullott és aközött, amelybe nem hullott. De egyszer csak megrendítő forradalom történik az egyiknek a mélyén: egy parányi sziklevél bontakozni és nőni kezd és nemsokára kivirít egy bíbros tulipánvirág, mintha oitárra tett mécsnek gyúlna ki lángja. Ez a Lélek munkája.“

Az ünnepi prédikációk sora után következnek a vasárnapok, a vasárnapi prédikációk. Az egyházi szónoklás gyöngyei mindahány. Prédikátoruk egyik keze a hittől tüzes keresztfán, másik a láztól beteg emberek ütőerén. Innen van tartalmuk gazdagsága, ezért állanak annyira közel hozzánk, ezért kapnak és visznek magukkal. A magyar lélek tüze ég ezekben a prédikációkban. „Magyar népem, én hiszem, hogy a te neved fel van írva a mennyben.“

A második hatalmas kötetnek Füstölő gyertyabél a címe. Tartalmazza Ravasz püspök cikkei, előadásait, lelkipásztori leveleit, finom és izes irodalmi esszéit, közéleti ünnepi beszédeit. A tehetség, a tudás, az elhivatottság ragyogása ebben a kötetben is és a beszédek, cikkek mindegyikében a magyar hit inkarnációja, Külön hasábot lehetne, kellene írni a „Füstölő gyertyabél“-ről.

Ravasz László két hatalmas kötetét nemcsak tanítványainak, a fiatal igehirdetőeknek — profétáknak, pásztoroknak és doktoroknak — adta, de mindnyájunknak, akik úgy érezzük, hogy kincseknek vagyunk lelkes őrzőpásztorai.

A magyar református gyülekezetek száma a békekötés előtt 2458 volt. Ebből Magyarországon maradt 1203, Csehszlovákiához szakadt 392, Jugoszláviához 58, Romániához 804 és Ausztriához 1 gyülekezet.

A nagypéntek állami ünneppé való avatásáról tárgyalnak a Vatikánban, hogy ezen a napon mindenütt teljes munkaszünet legyen.

Amerikában 12 millió néger él, akik közül már mintegy hatmillió tagja valamelyik keresztyén egyháznak.

Dániában a Földműves Keresztyén Ifjúsági Egyesületek világhetet rendeztek, melyen csaknem minden nemzet, köztük a magyarok is részt vettek néhány kiküldöttel.

Ezermillió cigarettát szívnak el naponta a világon, ami hozzávetőlegesen kb. 300 millió lel füstbe ment értéket jelent, mennyi könnyet le lehetne törölni ennek az összegnek csak hányadával is.

Anglia egyik vezető lapja, a Daily Express, a „Biblia szépségei“ cím alatt körkérésben hívta fel olvasóit arra, hogy közöljék a lappal azt a bibliai verset, amely nekik legjobban tetszik. A kérdésre rengeteg olvasó válaszolt és a legkülönbözőbb bibliai helyeket jelelték meg, amely nekik legjobban tetszik.

Oroszországban a szovjethatóság nemrégiben egy öregasszonytól megvonta az élelmiszerjegyeit. Mikor emiatt panaszt emelt, a hatóságok azt felelték, hogy ez azért van, mert a férje valamikor biblia-árus volt.

A csikágói Executive Clubban egy vadember tartott előadást. A vadember Lobagola, az ismert busman néger író, akinek önéletrajza néhány évvel ezelőtt nagy feltűnést keltett az angol és amerikai könyvpiacra. Lobagola, illetve teljes nevén Bata Kindai Amgoza Ibn Lobagola tizennégy éves koráig azt sem tudta, hogy fehérek ember is van a világon. Közép-Nyugatafrika legprimitívabb erdei törzséből származik. Most keménygallérban, jóivasalt nadrágban beszélt a benszülőttek és a civilizált emberek életének különbségeiről a megszelídült vadember.

Túlzottan nagy különbségek nincsenek közöttünk — mondta nekünk is van egy sereg tabunk, amiről nem szabad beszélni s amihez nem szabad hozzányulni, önöknek is vannak. A mi férfaink nem szerelmesek a feleségükbe. Ez is elég gyakran fordul elő önöknél. Ha mi kimegyünk házukból, vigyáznunk kell a párducokra, kigyókra, oroszlanokra. Mit jelent ez a veszély ahhoz képest, ami az európai vagy amerikai embert fenyegeti, ha kilép a lakásából az utcára és belekerül az autók, autóbuszok és villamosok forgatagába, amelyet időnként részeg sofőrök és józan autós banditák tesznek változatosabbá.

Gyermekkoromban Skóciába kerültem és itt kezdem megismerni a civilizációt. Meglehetősen kemény lecke volt. Kellemetlen volt ruhát viselni. Odahaza illetlen dolognak tartottuk, ha valaki az arcába néz annak, akivel beszél. Európában a dolog megfordítva van. Mikor Skóciába kerültem, ha valakivel beszéltem, ösztönszerűen lehajtottam a fejemet. Hogy erről leszoktasanak, ilyenkor mindig állon ütöttek. Ezekkel a boxlásokkal tanították meg arra, hogy emelt fővel beszéljék az emberekkel.

Fivérem még mindig Afrikában él a törzsnél. Néhány lényeges különbség van köztünk és fivérem között. Fivéremnek nincs őz haja, fejfájása, problémái. Én viszont meg vagyok áldva mindezekkel a dolgokkal. Azt hiszem, ezt a civilizációnak köszönhetem.

A dési férfiszövetség már megszervezte a díjtalan jogsegély irodát, ahol minden református férfiszövetségi tag minden kedden 6—8 óráig díjtalan jogtanácsban részesül.

Itten említjük meg, hogy ugyancsak a dési férfiszövetség szervezte be az ingyénes orvosi rendelőt is, ahol a rendeléseket az összes dési református orvosok teljesítik és a rendelőterem rendjét, tisztaságát, valamint az ápolónői segítséget az ottani Ref. Nőszövetség tagjai látják el.

A világ első reklámtáblája a harmadik században, Krisztus előtt született meg. Egy élelmes ember ugyanis akkor jött arra az ötletre, hogy átomfejűt működésére ilyen módon hívja fel a nagyközönség figyelmét. Hirdetését egy kőtáblára véste, amelyet Memphisben a következő szöveggel állított fel: „Álmait az istenek útmutatásai szerint megfejtem. Szerencsés kllátások. Egy krétai megfejti őket.”

Hirdetéstechnikai szempontból ez a tábla hibátlan. Megfogalmazása tömör, a legfontosabb szava első helyen áll. A hirdető nem ígér semmit, csak sejteti, hogy hogy az álmok szerencsét hozhatnak, különösen az istenek kapcsolataira hivatkozik. A hirdetés végén hangsúlyozza, hogy külföldi, és olyan trükk, amelynek még ma is vonzóereje van. Ezt a hirdetési táblát stratégiai szempontból kifűnő helyen, a Sphinxek sétányán helyezte el, ahol az egyiptomi papok is átomfejűessel foglalkoztak.

Belegen, Somogy megyében egyik buzgó református ember szép szobát bocsátott a református ifjúsági munka rendelkezésére s amikor megkérdezték, hogy mi házbért fizetnek érte, azt felelte: „*Józan, hazafias, keresztyén magaviseletet kívánok érte.*”

Tizenkét evangélikus Ifjúsági Egyesület épít magának házat az ifjúság közreműködésével Dunántulon. Ez is egy nagy bizonyosság, hogy ma is lehet és kell dolgozni és alkotni.

500 ifjú és lány vett részt március 12-én a székesfehérvári „falú-konferencián”, melyet a székesfehérvári református diák-ifjúság rendezett a környék gyülekezeteinek ifjúsága számára.

Kecskeméten a református Egyháztanács kimondotta a temetőrendezéssel kapcsolatban, hogy a temető rendbentartásával együtt a saját hatáskörébe vonja a sírok gondozását is. A temetőrendezés és felügyelet élére temetőgondnoki állást szervez, akinek a felügyeletére bizza az egész temetői rendet.

Szentelj időt arra, hogy a tiednek szeretettel köszönj, mielőtt napi munkádba mégy! Megédesíti ez munkád terhét és megkönnyíti lelkedet.

Szentelj időt a reggeli imádságra! Pajzsod lesz ez a nap hevében, a harc és küzdelem között.

Szentelj időt arra, hogy barátságos légy mindenkéhez, aki hozzád jön. Szerezz örömet nekik, nehézségeikben, fájdalmaikban légy segítségük, bátorítójuk.

Szentelj dőt arra, hogy az Urat jobban megismerd, mert gyorsan közeledik mindannyiunkhoz az az óra, amikor az Ő közelsége mindennél többet jelent számunkra.

Egyszer kell, hogy időd legyen a meghalásra. Őh szentelj időt az élethez a Szentírás igazi értelmében, az Istenben elrejtett élethez.

Nyisd fel szemeidet és lásd meg, hogy hol van egy megfáradt, megkeseredett szívű ember. Legyen időd arra, hogy meleg együttérzéssel közeledjél hozzá, igyekezzél segíteni rajta. Talán egy betegnek, egy aggasztólyánnak, egy gyermeknek jelenthet így sokat az életed.

Az Őr előtt drága és becses minden szeretetteljes szó, minden bátorító kézszorítás, minden biztató tekintet. Nála mindez fel van jegyezve és Ő megfized néked érte! (R L.)

Keresztyén fiatal emberek a budapesti KIE ifjúsági otthonában állandó és olcsó lakást kaphatnak. Érdeklődők jelentkezzenek az egyesület titkáranál Budapest, Horánszky-utca 26. II.

Olcsón és izletesen élkezhet az egyetlen magyar KIE-életkézében, ahol háromfogásos menüt már 54 fillérért kaphat bárki. Borralaló nincs. Tarsas alkalmak részére külön terem biztosítva. Budapest, Horánszky-utca 26. I.

A Magyar Református Diákok Soli Deo Gloria Szövetsége virágvasárnapi konferenciáját folyó évi április 9—10—11. napjain tartja meg Budapesten.

MEGHÍVÓ.

a tizenegyedik tavaszi ifjúsági konferenciára és az Erdélyi Ref. Egyházkerület IKE Szövetségének alakuló gyűlésére.

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa 3608—1932. V. számú határozata alapján, mely az Ifjúsági Keresztyén Egyesületek működésére vonatkozó Ügyrendet (Lásd Ref. Szemle 1932. 246 sköv. oldalon) szabályozza, ezen Ügyrend 10. § a alapján 1933 április hó 21-én, pénteken délután fél 5 órára, a marosvásárhelyi kollégium fizikai előadótermébe van szerencsém összehívni az

Erdélyi Ifjúsági Keresztyén Egyesületek Szövetsége központi választmányának alakuló gyűlését. A Szabályzat értelmében az alakuló gyűlésen a fent említett Szabályzat alapján megalakult összes Ifj. Ker. Egyesületi csoportok, illetve kollégiumi bibliakörök és az IKE Szénior osztály egy-egy taggal, a főiskolás IKE-k elnökeikkel és két-két választmányi tagjukkal képviseltetik magukat.

Felkérem ennél fogva az összes lelkész és kollégiumi igazgató aait, hogy az egyházkerület ifjúsági utazótitkáranál (László Dezső Kolozsvár, Ref. Theologia), ha még nem tették meg, azonnal jelentsék be, hogy a fentemlített Szabályzat értelmében működik iskolájukban, vagy gyülekezetükben bibliakör vagy Ifj. Ker. Egyesület. Az alakuló gyűlésen csak azon gyülekezetek ifjúsága képviseltetheti magát, amelyek a legkésőbb **április 10-éig** a fentemlített helyen az alakulást bejelentette. A képviselők nevei a konferencia alkalmával is bejelenthetők.

Tárgysorozat: 1. Megnyitás. 2. A képviselők számbavétele, megbízólevelek bemutatása. 3. Az Ügyrend ismertetése. 4. Tisztviselők választása. 5. A Szövetség hivatalos lapja, jelvénye. 6. Indítványok. 7. Bezárás.

Dr. IMRE LAJOS
egyh. ker. belm. előadó.

A szerkesztésért felel: DR. TAVASZY SÁNDOR.